

คู่มือการดำเนินงาน

การขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้าน
สู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

2568
(2025)

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ

คำนำ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เพื่อปรับโครงสร้างการผลิตในภาคการเกษตรในระดับพื้นที่ (หมู่บ้าน ตำบล) อย่างแท้จริง โดยส่งเสริมให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในพื้นที่สามารถวิเคราะห์ศักยภาพและโอกาส วางแผนการผลิตที่เชื่อมโยงกับความต้องการของตลาด มีตลาดรองรับที่ชัดเจน เพื่อจัดทำแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้าในการเข้าถึงแหล่งทุนจากสถาบันการเงิน ตลอดจนเข้าถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่จำเป็น การทำเกษตรที่ได้มาตรฐาน เพื่อยกระดับการผลิตของตนเอง โดยใช้กลไกการบริหารงานระหว่างระดับพื้นที่ (คณะกรรมการหมู่บ้าน อาสาสมัครเกษตร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ จังหวัด ฯลฯ) และส่วนกลางขับเคลื่อนการดำเนินงาน ซึ่งการดำเนินการทั้งหมดนี้เพื่อสร้างกลไกการมีส่วนร่วมตั้งแต่ในระดับพื้นที่ ในการขับเคลื่อนและพัฒนาภาคการเกษตรให้บรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของยุทธศาสตร์ชาติต่อไป

สำหรับรายละเอียดเนื้อหาในเอกสารคู่มือการดำเนินงานสำหรับเจ้าหน้าที่ ประกอบด้วย รายละเอียดโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง การบริหารโครงการ การคัดเลือกพื้นที่เข้าร่วมโครงการ การคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรกรมูลค่าสูง) การจัดทำแผนงาน โครงการด้านการเกษตรภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านและแผนธุรกิจเกษตร แนวทางการขับเคลื่อนโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง และภาคผนวก ซึ่งมีรายละเอียด คำสั่ง ระเบียบ คำอธิบายและตัวอย่างในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามโครงการและ กิจกรรม เพื่อให้สามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้จัดทำคู่มือปฏิบัติงาน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงานให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ทั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือปฏิบัติงานฉบับนี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ได้มีความรู้ความเข้าใจทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงสุด

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พศิจิกายน ๒๕๖๗

สารบัญ

	หน้า	
คำนำ	ก	
สารบัญ	ข	
ส่วนที่ ๑	โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง	๑
ส่วนที่ ๒	แนวทางการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง	๙
๑.	การบริหารโครงการ	๙
๑.๑	กลไกในการขับเคลื่อนโครงการ	๙
▪	ส่วนกลาง	๙
▪	ส่วนภูมิภาค	๑๐
๑.๒	การประชาสัมพันธ์	๑๓
๒.	การคัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตร	๑๔
๒.๑	การพิจารณาคัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตร	๑๔
๒.๒	วิธีการคัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตร	๑๕
๒.๓	การพิจารณาคัดเลือกหมู่บ้านให้สอดคล้องกับตำบลน่าร่อง	๑๕
๓.	การคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง)	๑๖
๓.๑	คุณสมบัติของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง)	๑๖
๓.๒	วิธีการคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง)	๑๖
๔.	การจัดทำแผนงานโครงการด้านการเกษตรภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า	๑๖
๔.๑	การสร้างความเข้าใจ	๑๗
๔.๒	แนวทางการจัดทำแผนงานโครงการด้านการเกษตรภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า	๑๗
๕.	การจัดทำแผนพัฒนารายสินค้าเกษตรตามแนวทาง BCG Model สินค้าเกษตรมูลค่าสูง	๑๙
๖.	แนวทางการขับเคลื่อนโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง	๒๐
๗.	งบประมาณในการดำเนินการ	๒๒

สารบัญ (ต่อ)

ภาคผนวก

- ภาคผนวก ก คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๗๖๖/๒๕๖๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารและคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง
- ภาคผนวก ข (ร่าง) คำสั่งจังหวัด เรื่อง คณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระดับอำเภอ
- ภาคผนวก ค ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑
- ภาคผนวก ง แบบฟอร์ม แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน
- ภาคผนวก จ (ตัวอย่าง) แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า และเมนูอาชีพการเกษตรมูลค่าสูง
- ภาคผนวก ฉ แบบฟอร์มการจัดทำแผนพัฒนารายสินค้าเกษตรตามแนวทาง BCG Model
- ภาคผนวก ช แบบฟอร์ม รายงานความก้าวหน้าโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง
- ภาคผนวก ซ กรอบแนวทางการประชาสัมพันธ์จัดทำวิทัศน์โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

๑. หลักการและเหตุผล

โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เป็นโครงการสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตร ที่มุ่งเน้นการปรับโครงสร้างการผลิตในภาคเกษตรไปสู่สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา สามารถสร้างรายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกร สามารถพึ่งพาและจัดการตนเองได้ และแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ กิจกรรมการสร้างเกษตรมูลค่าสูง ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาไปสู่เกษตรสมัยใหม่ที่มีมูลค่าสูง เพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคการเกษตรตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน โดยใช้แผนพัฒนาหมู่บ้านด้านการเกษตรเป็นแผนหลักในการขับเคลื่อนการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง และสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านกลไกของคณะกรรมการหมู่บ้านและอาสาสมัครเกษตรของหมู่บ้าน บูรณาการทำงานร่วมกับหน่วยงานในระดับพื้นที่ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน ในการวิเคราะห์ทบทวนแผนพัฒนาหมู่บ้าน ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร จัดทำแผนธุรกิจการเกษตร จากความต้องการของเกษตรกรและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด มีตลาดรองรับที่ชัดเจน มีฐานข้อมูลการเกษตรที่เป็นปัจจุบันและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม รวมถึงการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร โดยส่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) หรือกองทุนส่งเสริมเกษตรกร หรือสถาบันการเงินอื่น ๆ รวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งงบประมาณต่าง ๆ เช่น งบของจังหวัด กลุ่มจังหวัด เป็นต้น เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่การผลิตของเกษตรกร ประกอบกับภาครัฐมีแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวทางโมเดลเศรษฐกิจแบบ BCG ที่มุ่งเน้นการใช้นวัตกรรมหรือแนวคิดสมัยใหม่ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและ Pain Point ในตลอดห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ของสินค้าเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของทรัพยากรชีวภาพ เชื่อมโยงกับการใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่าหรือยาวนานที่สุด ตลอดจนถึงความยั่งยืนของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม อันจะนำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการพึ่งพาตนเองเพื่อตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก การสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจระดับฐานราก การสร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ

จากการดำเนินโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ และ พ.ศ. ๒๕๖๗ ทำให้ได้แผนพัฒนาหมู่บ้านที่มีแผนงาน/โครงการด้านการเกษตรเชื่อมโยงกับแผนชุมชนจำนวน ๘๗๘ หมู่บ้าน รวม ๑,๗๕๖ หมู่บ้าน ที่เกิดจากการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมและภาคีต่าง ๆ ในพื้นที่ อันจะนำไปสู่การยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรระดับหมู่บ้านให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ การดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ควรมีการดำเนินการเพิ่มจำนวนหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การบูรณาการในส่วนที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น โดยกำหนดแนวทางและวิธีการในการนำแผนพัฒนาหมู่บ้านของจังหวัดให้เกิดผลอย่างแท้จริง และมีการวิเคราะห์ถ่วงถ่วงเลือกสินค้าเกษตรที่สำคัญหรือสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพสามารถส่งเสริม

ต่อยอดให้เป็นสินค้าที่มีมูลค่าสูงตามแนวทางของโมเดลเศรษฐกิจแบบ BCG โดยสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกับสถาบันการศึกษาโดยให้บุคลากรทางการศึกษา นักวิชาการ นักวิจัย อาชีวมหาวิทยาลัย เข้ามามีบทบาทในการวิเคราะห์แผนพัฒนาหมู่บ้าน Pain Point ของการผลิตสินค้าเกษตรระดับหมู่บ้านให้ชัดเจนมากขึ้นเพื่อนำมาพัฒนาต่อยอดการส่งเสริมและสร้างความร่วมมือในการพัฒนาสินค้าเกษตรให้มีมูลค่าสูง ส่งเสริมการนำงานวิจัยมาใช้ในการช่วยแก้ไขปัญหาตลอดห่วงโซ่การผลิต ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการนำงานวิจัยไปใช้ในเชิงปฏิบัติได้มากขึ้น และทำให้เกิดการจับมือร่วมกับชุมชนในการแก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริง

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อจัดทำและขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน รวมทั้งจัดทำแผนงาน/โครงการด้านการเกษตร ที่มีความเชื่อมโยงกับแผนชุมชน ที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีต่าง ๆ

๒.๒ เพื่อร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษา นักวิชาการ นักวิจัย และเจ้าของนวัตกรรม มีส่วนสนับสนุนเกษตรกรในการกำหนดประเด็นพัฒนาสินค้าเกษตรในพื้นที่ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ปัญหา และ Pain Point นำไปสู่การยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรระดับหมู่บ้านให้มีมูลค่าเพิ่มได้มาตรฐาน และมีความยั่งยืน ภายใต้โมเดลเศรษฐกิจแบบ BCG

๒.๓ เพื่อสร้างเสริมให้อาสาสมัครเกษตรระดับหมู่บ้านสามารถเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนภาคการเกษตร ระดับหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๔ เพื่อบูรณาการการทำงานด้านการเกษตรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรม ในระดับหมู่บ้าน

๓. เป้าหมาย

๓.๑ เป้าหมายเชิงผลผลิต (Output)

๑) มีการจัดทำและขับเคลื่อนแผนพัฒนาหมู่บ้านด้านการเกษตร จำนวน ๘๗๘ หมู่บ้าน โดยมีคณะกรรมการหมู่บ้านและอาสาสมัครเกษตรของหมู่บ้านเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง และบุคลากรทางการศึกษา นักวิชาการ นักวิจัยและนวัตกรรมต่าง ๆ ให้การสนับสนุนการจัดทำแผนและการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่เกษตรมูลค่าสูง

๒) กลุ่มเกษตรกรมีแผนงาน/โครงการ หรือแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้าที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของเกษตรกร และสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อดำเนินแผนธุรกิจ จำนวน ๘๗๘ หมู่บ้าน

๓) มีการกำหนดประเด็นการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเพื่อเพิ่มผลผลิตการผลิตสินค้าเกษตรให้มีมูลค่าสูง มาตรฐานสูง ประเด็นความยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตามแนวทางของโมเดลเศรษฐกิจแบบ BCG ให้บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน

๓.๒ เป้าหมายเชิงผลลัพธ์ (Outcome)

๑) มีการบูรณาการแผนพัฒนาการเกษตรตั้งแต่ระดับหมู่บ้านและตำบล ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และภาคประชาสังคมในพื้นที่ให้เกิดความเชื่อมโยงและสอดคล้องกันในทุกๆระดับ โดยมีกลไกขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาไปสู่สินค้าเกษตรมูลค่าสูง

๒) เกษตรกรสามารถนำนวัตกรรม หรือแนวทางการเกษตรสมัยใหม่มาพัฒนาอาชีพ การเกษตรได้สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของตนเอง สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อยกระดับ การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

๓) เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร ปรับโครงสร้างการผลิตเกษตรแบบดั้งเดิม ไปสู่เกษตรสมัยใหม่ที่มีมูลค่าสูง เกษตรแปรรูป ตลอดจนการใช้ทรัพยากรอย่างเต็มประสิทธิภาพ ลดขยะ หรือของเสีย และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๔) ยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ควบคู่ไปกับการยกระดับคุณภาพสังคม และสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้านเป้าหมาย

๔. สถานที่ดำเนินการ

พื้นที่เป้าหมาย ๗๖ จังหวัด เกษตรกรในหมู่บ้าน จำนวน ๘๗๘ หมู่บ้าน

๕. ขอบเขตการดำเนินการ

๕.๑ แต่งตั้งคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระดับอำเภอ เรียกว่า “ทีมอำเภอ” โดยมีนายอำเภอเป็นประธาน เกษตรอำเภอเป็นรองประธาน หัวหน้า ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ระดับอำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับอำเภอ เป็นคณะทำงาน นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเป็นเลขานุการ ซึ่งคณะทำงานฯ มีหน้าที่ในการคัดเลือก หมู่บ้านและสินค้าเกษตรเข้าร่วมโครงการ กลั่นกรองรายชื่ออาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) ที่คณะกรรมการหมู่บ้านคัดเลือก ตรวจสอบการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) สนับสนุนการจัดทำและขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และติดตามความก้าวหน้า การดำเนินโครงการ

๕.๒ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด วางแผนการบริหารพื้นที่และกำหนดเป้าหมายการทำงาน โดยแบ่งอำเภอที่ดำเนินการโครงการของจังหวัดเป็น ๓ กลุ่มอำเภอ ตามความเหมาะสมของจำนวนเป้าหมาย เกษตรกร และบุคลากรของจังหวัด มอบหมายกลุ่มงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดรับผิดชอบ ได้แก่ กลุ่มอำเภอที่ ๑ มอบหมายกลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร กลุ่มอำเภอที่ ๒ มอบหมายกลุ่มช่วยเหลือ เกษตรกรและโครงการพิเศษ และกลุ่มอำเภอที่ ๓ มอบหมายกลุ่มสารสนเทศ โดยแต่ละกลุ่มอำเภอจะทำ หน้าที่บูรณาการขับเคลื่อนโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ร่วมกับหน่วยงานทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในระดับอำเภอ รวมทั้งติดตามการดำเนินงาน ในระดับอำเภอ

๕.๓ กำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกหมู่บ้านและอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน ดังนี้

๑) การคัดเลือกหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตร และ สหกรณ์ กำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง แบ่งออกเป็น การคัดเลือกหมู่บ้านเกษตรมูลค่าสูงเดิม และการคัดเลือกหมู่บ้านเกษตรมูลค่าสูงใหม่ พิจารณาจากหมู่บ้าน ที่มีความพร้อมในการพัฒนาด้านการเกษตร เพื่อยกระดับการพัฒนาและเป็นตัวอย่างในการพัฒนา ของหมู่บ้านอื่น ๆ ในระยะต่อไป ใช้ฐานข้อมูลการประเมินจัดระดับหมู่บ้านของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง

เกษตร และสหกรณ์ หรือกระทรวงมหาดไทย เป็นพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ และมีการจัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์อยู่แล้ว กรณีในหมู่บ้านไม่มีการรวมกลุ่มขอให้สนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มต่อไป

๒) การคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) โดยคัดเลือกจากเกษตรกรที่เป็นอาสาสมัครของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่มีอยู่แล้วภายในหมู่บ้าน เพื่อทำหน้าที่ดูแลเกษตรกรในโซนที่รับผิดชอบ ร่วมจัดทำและขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้ากับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ติดตามและรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน รวมทั้งสนับสนุนและประสานงานกับหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัด

๕.๔ บูรณาการร่วมกันระหว่างคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) และกลุ่มเกษตรกร ในการจัดทำและขับเคลื่อนแผนงานโครงการด้านการเกษตรภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ซึ่งเป็นโครงการ/กิจกรรมที่สามารถเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย การใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพเสริมหลังฤดูเก็บเกี่ยว การส่งเสริมและพัฒนาการประกอบอาชีพหลัก ไม่ว่าจะเป็นทางด้านฝีมือ แรงงาน การเกษตร ค้าขาย โดยทบทวนแผนพัฒนาหมู่บ้านที่มีอยู่เดิมนำมาเพิ่มเติมข้อมูลด้านการเกษตรและปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่มุ่งสู่เกษตรมูลค่าสูง เน้นแก้ไขปัญหาและพัฒนาด้านการเกษตร และส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า

๕.๕ ติดตามผลการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน โดยใช้กลไกอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) เป็นหลักในการติดตามผลการดำเนินงานในแต่ละหมู่บ้าน และเสนอต่อคณะกรรมการหมู่บ้าน ทีมอำเภอ และคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านเกษตรระดับจังหวัด (SCP) เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

๖. ตัวชี้วัด

๖.๑ เชิงปริมาณ

- แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ที่มีการบรรจุแผนงาน/โครงการด้านการเกษตร ซึ่งผ่านการวิเคราะห์ที่กลั่นกรองโดยอาศัยกลไกการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ รวมทั้งสถาบันการศึกษา หรือนักวิชาการ ให้การสนับสนุนประเด็นด้านวิชาการ งานวิจัยและนวัตกรรม จำนวน ๘๗๘ แผน

- แผนพัฒนาสินค้าที่ได้รับการพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจแบบ BCG ใน ๗๖ จังหวัด จังหวัดละ ๒ สินค้า

๖.๒ เชิงคุณภาพ

- แผนงาน/โครงการด้านการเกษตรได้รับการผลักดันเข้าสู่แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ของจังหวัด และแผนพัฒนาจังหวัดตามลำดับ

๗. ผลผลิต (Output)

๗.๑ แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านที่มีการบรรจุแผนงาน/โครงการด้านการเกษตรเชื่อมโยงกับแผนชุมชน ซึ่งมาจากปัญหาและความต้องการของประชาชนที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีต่างๆ ในพื้นที่ เพื่อยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรระดับหมู่บ้านให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

๗.๒ อาสาสมัครเกษตรเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนภาคการเกษตรระดับหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๘. ผลลัพธ์ (Outcome)

๘.๑ ประชาชนในหมู่บ้านได้รับการพัฒนาตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และความต้องการและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

๘.๒ มีอาสาสมัครเกษตรช่วยพัฒนาหมู่บ้านร่วมกับประชาชนในหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

๙. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘

๑๐. งบประมาณ

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า ผลผลิตโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง กิจกรรมขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง งบรายจ่ายอื่น จำนวน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๑๑. หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก : สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หน่วยงานร่วมดำเนินงาน : หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

๑๒. แผนปฏิบัติการโครงการ

แผนปฏิบัติงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

กิจกรรม	ปี ๒๕๖๘												หน่วยงาน			
	ปี ๒๕๖๗						ปี ๒๕๖๘									
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.				
๑. ชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการฯ ให้กับหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค																สผง.
๒. ทบทวน/แต่งตั้งคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงระดับอำเภอ																สนง.กษ.จว.
๓. ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - กำหนดแผนการปฏิบัติงานของโครงการฯ - ชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการฯ - การทบทวน/จัดทำโครงการ/กิจกรรมภายใต้แผนพัฒนาหมู่บ้าน - การจัดทำแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า																สนง.กษ.จว./ คณะทำงาน ระดับจังหวัด (SCP)
๔. ประชุมคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระดับอำเภอ (หรือคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (SCD)) - ชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการฯ - พิจารณาคัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตร - พิจารณาคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) - ชี้แจงการจัดทำโครงการ/กิจกรรมภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า																ทีมกลุ่มอำเภอ, คณะทำงาน ระดับอำเภอ, คณะกรรมการ หมู่บ้าน, อาสาสมัคร เกษตรหมู่บ้าน

กิจกรรม	ปี ๒๕๖๗			ปี ๒๕๖๘							หน่วยงาน		
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.		ส.ค.	ก.ย.
๘. จัดส่งแผนฯ ให้สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ													สนง.กษ.จว.
๘.๑ แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน						↕							
๘.๒ แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า							↕						
๘.๓ แผนพัฒนารายสินค้า ๒ ชนิด ตามแนวทาง BCG Model							↕						
๙. เสนอแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้าของกลุ่มเกษตรกรให้ ๘.ก.ส. พิจารณาสันนิษฐานงบประมาณ							↕						สนง.กษ.จว./ จ.ก.ส.
๑๐. ผลักดันโครงการ/กิจกรรมภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านเข้าสู่แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) รวมทั้งแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด/กองทุนต่าง ๆ							↕						สนง.กษ.จว.
๑๑. บูรณาการประสานงานการแก้ไขปัญหาตามแผนความต้องการ โดยไม่ใช้งบประมาณจากทุกภาคส่วน เช่น แหล่งตลาด แหล่งความรู้ เป็นต้น							↕						
๑๒. จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์สินค้าเพื่อสร้างการรับรู้และชี้ให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานโครงการฯ												↕	สนง.กษ.จว.
๑๓. ติดตาม/ประเมินผล													
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดติดตามและรายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ ผ่านระบบสารสนเทศให้สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ													
- ประเมินผลโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง												↕	สศก.

โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

1

สนง.กษ.จว.

- ทบทวนการดำเนินงานโครงการฯ
- ปัญหา/อุปสรรค/ข้อเสนอแนะ: 2 ปีที่ผ่านมา
  - ศึกษาการดำเนินการตามคู่มือปีปัจจุบัน
  - จัดทำแนวทางการดำเนินงานโครงการของจังหวัด (ต.ค. - พ.ย. 67)

ผลผลิต (Output) : ข้อมูลประกอบการพิจารณา กำหนดแนวทางการดำเนินงานของจังหวัด

2

SCP

- การประชุมพิจารณา
- กำหนดแผนปฏิบัติการโครงการฯ
  - กำหนดแนวทางความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ
  - กำหนดแนวทางการคัดเลือกหมู่บ้าน/อคม. (พ.ย. - ธ.ค. 67)

ผลผลิต (Output) : แนวทางการดำเนินงานโครงการฯ

7

สนง.กษ.จว.

- ผลักดันแผนงาน/โครงการ แผนสินค้า BCG เพื่อรองรับการสนับสนุนงบประมาณแหล่งต่างๆ
- ส่งแผนงาน/โครงการให้ สผง. ดำเนินการต่อไป (เม.ย. - ก.ย. 68)

ผลผลิต (Output) : แผนงาน/โครงการ/แผนธุรกิจ ที่ได้รับการเสนอของงบประมาณจากแหล่งต่างๆ

งบจังหวัด/กลุ่มจังหวัด/อื่นๆ

- แผนงาน/โครงการ (งบจังหวัด/กลุ่มจังหวัด/อปท./อื่นๆ)
- แผนธุรกิจ (สินเชื่อ ธกส.)

สผง.

- รวบรวมแผนหมู่บ้าน/แผนธุรกิจ
- กลั่นกรองเสนอต่อกลไกการขับเคลื่อนงานสำคัญ กษ.

6

สนง.กษ.จว.

- บูรณาการประสานงานแก้ไข ปัญหาให้หมู่บ้าน ปี 2566, 2567 และ ปี 2568 (เม.ย. - ก.ย.68)

ผลผลิต (Output) : ข้อมูลผลการแก้ไขปัญหา

5

SCP

- จัดทำแผนพัฒนารายสินค้าเกษตรตามแนวทาง BCD Model (มี.ค.68)

ผลผลิต (Output) : แผนหมู่บ้าน/Project Idea/แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า ที่ได้รับการรับรอง

4

คณะกรรมการฯ ระดับอำเภอ/SCD

- ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน
- จัดทำ Project Idea/แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า
- คัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
- ประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตรหมู่บ้าน (มี.ค. - มี.ค. 68)

ผลผลิต (Output) : แผนหมู่บ้าน/Project Idea/แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า

3

คณะกรรมการฯ ระดับอำเภอ/SCD

- รวบรวมข้อมูลหมู่บ้านที่มีศักยภาพ/หมู่บ้านเป้าหมาย
- ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน
- ข้อมูลสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง (ดิน น้ำ ไรศ/แมลง)
- สภาพปัญหาของหมู่บ้าน
- เกษตรกรมีความพร้อมเป็นอาสาสมัครเกษตรฯ (ธ.ค. 67 - มี.ค. 68)

ผลผลิต (Output) : ข้อมูลประกอบการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน

ส่วนที่ ๒ แนวทางการดำเนินงาน

โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

การดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง มุ่งเน้นการพัฒนาในระดับหมู่บ้านและชุมชน ใช้กลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐจากกระทรวงต่าง ๆ รวมทั้งภาคเอกชน ภาคประชาชน และสถาบันการเงิน เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนโครงการให้ประสบความสำเร็จ ส่งเสริมให้ชุมชนสามารถวิเคราะห์ศักยภาพด้านต่าง ๆ ในพื้นที่ของตนเองร่วมกัน เพื่อกำหนดแนวทางพัฒนาหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็งในอนาคต และวางแผนการผลิตที่มีมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ซึ่งก่อให้เกิดรายได้ที่สูงขึ้นและยกระดับความเป็นอยู่ของคนในหมู่บ้านให้ดีขึ้น โดยแนวทางการดำเนินงานโครงการ ประกอบด้วย

๑. การบริหารโครงการ

๑.๑ กลไกในการขับเคลื่อนโครงการ เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมตั้งแต่ในระดับส่วนกลางจนถึงระดับพื้นที่ ซึ่งการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

๑) ส่วนกลาง

๑.๑) คณะกรรมการบริหารโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิต สินค้าเกษตรมูลค่าสูง โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (ภาคผนวก ค)

ประธาน : ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รองประธาน : รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ได้รับมอบหมาย

กรรมการ : ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ และ อ.ก.ส.

หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หัวหน้าส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เลขานุการ : ผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ได้รับมอบหมาย

ผู้ช่วยเลขานุการ : ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สป.กษ.

ผู้อำนวยการกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรฯ สป.กษ.

อำนาจหน้าที่

(๑) กำหนดแนวทาง แผนงาน โครงการดำเนินงานและขับเคลื่อนโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

(๒) กำกับ ดูแลให้คำแนะนำ ปรีกษา แก้ไขปัญหาอุปสรรค ติดตามผลการดำเนินโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

(๓) เชิญผู้แทนส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลข้อเท็จจริง เสนอความเห็น หรือส่งเอกสารใด ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อคณะกรรมการ เพื่อประโยชน์ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ

(๔) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๑.๒) คณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตร มูลค่าสูง โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (ภาคผนวก ข)

ประธาน : รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ได้รับมอบหมาย

รองประธาน : ผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ได้รับมอบหมาย

คณะทำงาน : ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ และ ธ.ก.ส.
ผู้แทนส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้อำนวยการสำนัก/กองที่เกี่ยวข้องในสังกัด สป.กษ.

เลขานุการ : ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สป.กษ.
ผู้อำนวยการกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรฯ สป.กษ.

ผู้ช่วยเลขานุการ : หัวหน้ากลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพทางการเกษตร กษท. สป.กษ.
หัวหน้ากลุ่มเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สผง. สป.กษ.
หัวหน้ากลุ่มโครงการพิเศษ สผง. สป.กษ.

อำนาจหน้าที่

(๑) ดำเนินการตามแนวทางการดำเนินงานและขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงให้บรรลุตามนโยบายที่กำหนดไว้

(๒) วางแผนการดำเนินงาน แผนการประชาสัมพันธ์ แผนการบริหารงบประมาณโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

(๓) ติดตามการดำเนินงาน ร่วมแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและรายงานผลให้คณะกรรมการบริหารโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงทราบอย่างต่อเนื่อง

(๔) บูรณาการความร่วมมือส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

(๕) เชิญผู้แทนส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลข้อเท็จจริง เสนอความเห็น หรือส่งเอกสารใดๆ ที่เกี่ยวข้องต่อคณะทำงาน เพื่อประโยชน์ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ

(๖) แต่งตั้งคณะทำงานย่อยได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

(๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๒) ส่วนภูมิภาค

๒.๑) คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP)

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ในฐานะประธานและเลขานุการคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด จะต้องสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงให้กับหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ ประสานการทำงานร่วมกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ในการสนับสนุนการสร้างอาชีพให้เกษตรกร โดยการสนับสนุนแหล่งเงินทุนในการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ภายใต้แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้าที่เสนอโดยกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน รวมทั้งแจ้งสำนักงานจังหวัดและที่ทำการปกครองจังหวัดเพื่อทราบผลการดำเนินงานและสนับสนุนการดำเนินงานต่อไป

๒.๒) ทีมกลุ่มอำเภอ

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด วางแผนการบริหารพื้นที่และกำหนดเป้าหมายการทำงาน โดยแบ่งอำเภอที่ดำเนินการโครงการของจังหวัดเป็น ๓ กลุ่มอำเภอ ตามความเหมาะสมของจำนวนเป้าหมาย เกษตรกร และบุคลากรของจังหวัด มอบหมายกลุ่มงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดรับผิดชอบ ได้แก่

กลุ่มอำเภอที่ ๑ มอบหมายกลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร

กลุ่มอำเภอที่ ๒ มอบหมายกลุ่มช่วยเหลือเกษตรกรและโครงการพิเศษ

กลุ่มอำเภอที่ ๓ มอบหมายกลุ่มสารสนเทศ

โดยแต่ละกลุ่มอำเภอจะทำหน้าที่บูรณาการการขับเคลื่อนโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ร่วมกับหน่วยงานทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในระดับอำเภอ รวมทั้งติดตามการดำเนินงานในระดับอำเภอ

๒.๓) คณะทำงานระดับอำเภอ

ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง “คณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระดับอำเภอ” โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (ภาคผนวก ค)

ประธาน : นายอำเภอ

รองประธาน : เกษตรอำเภอ

คณะทำงาน : ปลัดอำเภอที่ได้รับมอบหมาย พัฒนาการอำเภอ ท้องถิ่นอำเภอ นายกองค้ำกรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดพื้นที่ที่ดำเนินการ ผู้ใหญ่บ้านพื้นที่ที่ดำเนินการ ผู้แทนสภาเกษตรกรประจำตำบล ผู้จัดการสาขา ธ.ก.ส. หัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอ หรือผู้แทนของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้งราชการส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบพื้นที่อำเภอ

เลขานุการ : นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอที่ได้รับมอบหมาย

อำนาจหน้าที่

- (๑) สนับสนุนการจัดทำและขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน
- (๒) บูรณาการความร่วมมือส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ในพื้นที่อำเภอ เพื่อขับเคลื่อนและสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ
- (๓) ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินโครงการ ร่วมแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน และรายงานผลต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัดทราบอย่างต่อเนื่อง
- (๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

หมายเหตุ : กรณีที่มีความจำเป็นหรือเป็นประโยชน์กับการปฏิบัติงานสามารถใช้กลไก “คณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ” ในการสนับสนุนการดำเนินโครงการในระดับอำเภอแทนได้

๒.๔) คณะกรรมการหมู่บ้าน

คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือ กม. จัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ และในปี ๒๕๕๑ มีการปรับปรุงแก้ไขโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของ กม. เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และครอบคลุมการทำงานในทุกมิติของหมู่บ้าน เสมือนเป็น “คณะรัฐมนตรีประจำหมู่บ้าน” (ภาคผนวก ง) โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

ประธาน : ผู้ใหญ่บ้าน

รองประธาน : คัดเลือกจากกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิ ๒ คน

กรรมการ : ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภา อบท. ผู้นำหรือผู้แทนกลุ่มหรือองค์กรในหมู่บ้าน และผู้ทรงคุณวุฒิ

เลขานุการ : ประธานคัดเลือกจากกรรมการ

ทรัพย์สิน : คัดเลือกจากกรรมการ

ภารกิจที่ขอให้คณะกรรมการหมู่บ้านสนับสนุน

(๑) พิจารณาคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ หมู่บ้านละ ๓ คน (อย่างน้อยหมู่บ้านละ ๑ คน) โดยคัดเลือกจากอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) ตามบัญชีของกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นลำดับแรก กรณีที่ในหมู่บ้านไม่มี อกม. ขอให้พิจารณาจากอาสาสมัครเกษตรกรสาขาอื่นๆ เข้าร่วมดำเนินการ

(๒) สนับสนุนการดำเนินงานให้กับอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน และอาสาสมัครเกษตรกรสาขาอื่นๆ ในหมู่บ้าน

(๓) ตรวจสอบและรับรองข้อมูลด้านการเกษตรของหมู่บ้านที่อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านดำเนินการจัดเก็บ

(๔) สนับสนุนการกำหนดกิจกรรมด้านการเกษตรในแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน รวมทั้งขับเคลื่อนและติดตามการดำเนินการด้านการเกษตรภายใต้แผนดังกล่าว

(๕) สนับสนุนการจัดทำแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า การรวมกลุ่มเกษตรกร การผลิตที่ได้มาตรฐาน และการตลาด ร่วมกับอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๖) ประสานงานกับเจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานอื่นๆ ในการให้การสนับสนุนและช่วยเหลือเกษตรกร

(๗) รายงานผลการดำเนินงานโครงการต่อคณะทำงานระดับอำเภอ

๒.๕) อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (เกษตรกรมูลค่าสูง)

อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน หรืออาสาสมัครเกษตรกรสาขาอื่นๆ ที่ได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการหมู่บ้าน เรียกว่า “อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (เกษตรกรมูลค่าสูง)” มีแนวทางการปฏิบัติงานในโซนที่รับผิดชอบ ดังนี้

(๑) ร่วมจัดทำและขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้ากับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยทบทวนจากแผนพัฒนาหมู่บ้าน รวมทั้งติดตามและรายงานความก้าวหน้าการดำเนินการตามแผนฯ

(๒) สนับสนุนการเก็บหรือบันทึกข้อมูลการผลิต ข้อมูลตลาด ข้อมูลรายได้ เป็นต้น เพื่อให้มีข้อมูลในภาพรวมของหมู่บ้าน

- (๓) สนับสนุนกิจกรรมการขึ้นทะเบียนให้กับเกษตรกร
- (๔) เข้ารับองค์ความรู้และข้อมูลเพื่อการประชาสัมพันธ์ จากหน่วยงานต่างๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- (๕) ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการเกษตร รวมทั้งข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรที่สำคัญให้กับเกษตรกรในหมู่บ้าน
- (๖) เยี่ยมเยือน ช่วยเหลือ ให้ข่าวสาร แจ้งเตือนสถานการณ์การเกษตรให้กับเกษตรกรในหมู่บ้าน และรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนและภัยพิบัติทางการเกษตรได้อย่างทันท่วงที ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- (๗) ประสานงานกับอาสาสมัครเกษตรสาขาอื่นๆ และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อบูรณาการงานพัฒนาการเกษตรและแก้ไขปัญหาการเกษตรในหมู่บ้าน
- (๘) สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อขับเคลื่อนงานในหมู่บ้าน

๑.๒ การประชาสัมพันธ์

คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง จัดทำแนวทางการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เพื่อเป็นสื่อในการสร้างการรับรู้ในลักษณะต่าง ๆ ของสินค้า หรือแผนธุรกิจ แผนงาน/โครงการที่ได้จากการพัฒนาเกษตรของหมู่บ้าน ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ปฏิบัติงาน โดยเน้นให้เห็นถึงคุณค่าของสินค้า หรือความสำคัญของตัวแผนงาน/โครงการและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการขับเคลื่อนแผนงานโครงการ ดังนี้

๑) ชี้แจงแนวทางการประชาสัมพันธ์ไปยังสำนักงานเกษตรและ สหกรณ์จังหวัด ในรูปแบบการประชุมทางไกลออนไลน์ ซึ่งจะเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเกษตรและสหกรณ์จังหวัด และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่สร้างสื่อประชาสัมพันธ์รูปแบบต่าง ๆ อาทิ สื่อโสตทัศน์ (VTR) สื่อสิ่งพิมพ์ ฯลฯ สำหรับสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูลของสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

๑.๑) เพื่อใช้สร้างโอกาสทางการตลาดการตลาดแก่สินค้าเกษตรมูลค่าสูงของจังหวัด กับหน่วยงาน ภาคส่วนต่าง ๆ และผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ที่สนใจ

๑.๒) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการสื่อสารประชาสัมพันธ์สินค้าในพื้นที่ ให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย

๑.๓) เพื่อใช้นำเสนอแนวคิดของแผนธุรกิจ แผนงานโครงการในการพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน ต่อหน่วยงานหรือผู้ให้การสนับสนุนงบประมาณให้เข้าใจได้ง่าย

๑.๔) เพื่อสื่อสารการดำเนินงานของโครงการที่ประสบความสำเร็จเป็นที่ ประจักษ์ ในแต่ละอำเภอ เพื่อใช้นำเสนอผ่านช่องทางการสื่อสาร การประชุม เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อเป็นตัวอย่างให้แก่หมู่บ้าน ท้องถิ่น หรือประชาชนทั่วไปที่สนใจได้นำไปใช้เป็นแบบอย่าง

ทั้งนี้ ควรพิจารณาออกแบบหรือเลือกใช้สื่อแต่ละประเภทให้สอดคล้องกับการดำเนินการ ความต้องการและความเหมาะสมต่อบริบทของพื้นที่

๒) คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ขอให้ทุกหน่วยงานในสังกัดสนับสนุนการประชาสัมพันธ์โครงการ โดยผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ Website Facebook วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการประชาสัมพันธ์

สินค้าหรือแผนงาน/โครงการที่มีความโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ ที่เป็นผลจากการดำเนินโครงการให้แก่ภาคส่วนต่าง ๆ ได้รับรู้และสนใจให้สนับสนุนสินค้า หรือแผนงาน/โครงการ ที่เป็นผลผลิตจากการขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงให้มากขึ้น

๓) ให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนำไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุท้องถิ่น Website Facebook หรือสอดแทรกการนำเสนอในคราวประชุมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น เพื่อให้ภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจ ได้รับรู้เข้าใจ และร่วมสนับสนุนผลงานที่ได้มาจากการดำเนินโครงการ

๒. การคัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตร

๒.๑ การพิจารณาคัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตร

๑) การใช้ฐานข้อมูลการประเมินจัดระดับหมู่บ้าน เป็นหมู่บ้านที่มีความพร้อมในการพัฒนาด้านการเกษตร เพื่อยกระดับการพัฒนาหมู่บ้านและเป็นตัวอย่างในการพัฒนาของหมู่บ้านอื่น ๆ พิจารณาโดยใช้ฐานข้อมูลการประเมินจัดระดับหมู่บ้านของ

- หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมส่งเสริมการเกษตร ฯลฯ

- หน่วยงานของกระทรวงมหาดไทย เช่น กรมการพัฒนาชุมชน กรมการปกครอง ฯลฯ

๒) การใช้เอกสารสิทธิ์ พื้นที่เกษตรที่เข้าร่วมโครงการต้องมีเอกสารสิทธิ์ถูกต้องตามกฎหมาย โดยเอกสารสิทธิ์ต้องเป็นของผู้สมัครหรือเป็นทายาทของผู้สมัคร หรือได้รับอนุญาตให้สามารถใช้ประโยชน์ในพื้นที่จากหน่วยงานของรัฐ

๓) การรวมกลุ่มของเกษตรกร ในพื้นที่เกษตรกรต้องมีการจัดกลุ่มวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์อยู่แล้ว และหากยังไม่มีกรรวมกลุ่มต้องสามารถสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มกันได้

หมายเหตุ : ข้อมูลที่สามารถใช้ประกอบการพิจารณาคัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตรเป้าหมาย ได้แก่

๑. หมู่บ้านที่ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน โครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ตำบลต้นแบบ โครงการสินค้าเกษตรชีวภาพ โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน เป็นต้น

๒. หมู่บ้านที่มีสินค้าเกษตรที่จังหวัดให้ความสำคัญตามจุดเน้นทางยุทธศาสตร์ของจังหวัด (Positioning)

๓. หมู่บ้านที่อยู่ในตำบลที่ได้รับคัดเลือกให้ดำเนินการตามนโยบาย ๑ ท้องถิ่น ๑ สินค้าเกษตรมูลค่าสูง

๒.๒ วิธีการคัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตร

คณะกรรมการระดับอำเภอเป็นผู้คัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตรที่เข้าร่วมโครงการ โดยพิจารณาพื้นที่ที่มีศักยภาพ ตามข้อ ๒.๑ ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑) คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) ชี้แจงการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายตามข้อ ๒.๑ เข้าร่วมโครงการให้แก่ผู้แทนคณะกรรมการระดับอำเภอ เพื่อให้คณะกรรมการระดับอำเภอพิจารณาคัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตรเข้าร่วมโครงการ

๒) ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการระดับอำเภอตรวจสอบข้อมูลและประเมินหมู่บ้านและสินค้าเกษตรตามศักยภาพของพื้นที่ เพื่อเสนอที่ประชุมคณะกรรมการระดับอำเภอพิจารณาคัดเลือก

๓) ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการระดับอำเภอจัดประชุมคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาคัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตรเข้าร่วมโครงการจากรายชื่อหมู่บ้านและสินค้าเกษตรที่ฝ่ายเลขานุการได้กลั่นกรองมาแล้วตามข้อ ๒)

๒.๓ การพิจารณาคัดเลือกหมู่บ้านให้สอดคล้องกับตำบลนำร่องตามนโยบาย ๑ ท้องถิ่น ๑ สินค้าเกษตรมูลค่าสูง

สำรวจประเมินหมู่บ้านที่มีศักยภาพ โดยพิจารณาจากสินค้าเกษตรภายในพื้นที่ที่มีความพร้อมสามารถต่อยอดเข้าสู่การพัฒนา โดยใช้หลักเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

๑) เป็นสินค้าที่มีศักยภาพสูง เช่น สินค้าโดดเด่น สินค้าบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ สินค้าหลักของจังหวัด สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เป็นต้น

๒) เป็นสินค้าภายใต้โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ที่มีประสิทธิภาพ แต่หากยังไม่ได้เข้าสู่โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ให้พัฒนาเข้าสู่กระบวนการต่อไป

๓) กลุ่มเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรได้รับการจัดระดับชั้นความเข้มแข็ง (ระดับ A หรือ B)

๔) เป็นสินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน (pre-GAP , GAP , อินทรีย์, ฯลฯ)

๕) มีการเพิ่มมูลค่าผลผลิต เช่น การแปรรูปสินค้า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การทำตราสินค้า การสร้าง story สินค้า เป็นต้น

๖) มีการบูรณาการผลผลิตตลอดห่วงโซ่มูลค่า (value chains) ตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) หรือแนวคิดการพัฒนาตามโมเดลเศรษฐกิจแบบ BCG

๗) เป็นสินค้าที่มีพื้นฐานความต้องการของตลาด หรือมีโอกาที่จะสามารถขยายฐานความต้องการของตลาดได้ในอนาคต

หมายเหตุ : เป้าหมายในการทบทวนและจัดทำแผนหมู่บ้านตามโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ เพื่อให้เกิดการสนับสนุนการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม คณะทำงานฯ อาจจะพิจารณาพื้นที่หรือสินค้าเป้าหมายการคัดเลือกจากตำบลนำร่องตามนโยบาย ๑ ท้องถิ่น ๑ สินค้าเกษตรมูลค่าสูง และการดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการด้านการเกษตรภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้าให้สอดคล้องกับการขับเคลื่อนตำบลนำร่องฯ ควบคู่กันไป

๓. การคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (เกษตรกรมูลค่าสูง)

เพื่อให้การขับเคลื่อนภาคเกษตรระดับหมู่บ้านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืน จึงใช้กลไกอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านทำงานในพื้นที่ของตนเองร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน โดยกำหนดคุณสมบัติและวิธีการคัดเลือกไว้ ดังนี้

๓.๑ คุณสมบัติของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (เกษตรกรมูลค่าสูง)

๑) เป็นเกษตรกรที่เป็นอาสาสมัครของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่มีอยู่แล้วภายในหมู่บ้าน

หมายเหตุ : กรณีที่ภายในหมู่บ้านไม่มีอาสาสมัครของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้คัดเลือกบุคคลใหม่ โดยบุคคลที่คัดเลือกใหม่ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

- (๑) อายุไม่เกิน ๖๕ ปีบริบูรณ์ ในวันที่ได้รับการคัดเลือก
- (๒) การศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ หรือเทียบเท่าขึ้นไป
- (๓) ขึ้นทะเบียนความเป็นเกษตรกรกับหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- (๔) ผ่านหลักเกณฑ์และคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง หากในกรณีที่ยังไม่ผ่านให้ดำเนินการพัฒนาเพื่อให้ได้คุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ของเกษตรกรปราดเปรื่องต่อไป

๒) ต้องไม่เป็นข้าราชการหรือได้รับเงินหรือค่าตอบแทนจากหน่วยงานของรัฐจากการปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลาเป็นรายเดือน

๓) สามารถใช้งานระบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศได้

๓.๒ วิธีการคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (เกษตรกรมูลค่าสูง)

คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้คัดเลือกอาสาสมัครเกษตรกรในหมู่บ้าน ตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ในข้อ ๓.๑ หมู่บ้านละ ๓ คน (อย่างน้อยหมู่บ้านละ ๑ คน) โดยคณะกรรมการหมู่บ้านดำเนินการ ดังนี้

๑) กำหนดวิธีการคัดเลือกตามความเหมาะสม เพื่อให้ได้ผู้ที่มีความเหมาะสมกับการดำเนินงานโครงการในพื้นที่

๒) กำหนดเกณฑ์การตัดสินผู้ผ่านการคัดเลือก ที่สอดคล้องกับวิธีการคัดเลือกตามข้อ ๑) ตามความเหมาะสม

๓) ส่งผลการคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านให้คณะทำงานระดับอำเภอรับรองผลการคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน เพื่อเสนอรายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือกไปยังเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

๔) จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือกให้สอดคล้องกับพื้นที่ที่ดำเนินการโครงการ

๔. การจัดทำแผนงานโครงการด้านการเกษตรภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า

โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เป็นการบูรณาการร่วมกันระหว่างคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (เกษตรกรมูลค่าสูง) และกลุ่มเกษตรกรร่วมกันจัดทำและขับเคลื่อนแผนงานโครงการด้านการเกษตรภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ซึ่งเป็น

โครงการ/กิจกรรมที่สามารถเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพเสริมหลังฤดูเก็บเกี่ยว การส่งเสริมและพัฒนาการประกอบอาชีพหลักไม่ว่าจะเป็นทางด้านฝีมือ แรงงาน การเกษตร ค้าขาย โดยทบทวนจากแผนพัฒนาหมู่บ้านที่มีอยู่เดิมนำมาเพิ่มเติมข้อมูลด้านการเกษตรและปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่มุ่งสู่เกษตรมูลค่าสูง เน้นแก้ไขปัญหาและพัฒนา ด้านการเกษตร และส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า โดยมีคณะนักวิชาการจากสถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัย ให้การสนับสนุนองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ และจัดทำแผนงานโครงการด้านการเกษตร และแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า

๔.๑ การสร้างความเข้าใจ

การจัดทำและขับเคลื่อนแผนงานโครงการด้านการเกษตรภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านจะต้องมีความเชื่อมโยงกับแผนชุมชน ซึ่งได้มาจากปัญหาและความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ที่ได้ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีต่าง ๆ ในพื้นที่ ซึ่งต้องมีทุกภาคส่วนเข้ามาเกี่ยวข้อง และใช้กลไกการทำงานของพื้นที่เป็นส่วนขับเคลื่อน และจัดทำแผนธุรกิจเกษตรเป็นรายสินค้าเพื่อขอรับสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ ดังนั้น จึงต้องสร้างความเข้าใจ ดังนี้

๑) คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) ประชุมชี้แจงแนวทางการจัดทำแผนงานโครงการด้านการเกษตรภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า ให้กับคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด ผู้แทนคณะทำงานระดับอำเภอ และผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ปกครองจังหวัด พาณิชย์จังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ฯลฯ เพื่อทราบและสนับสนุนการดำเนินงานในระดับพื้นที่

๒) คณะทำงานระดับอำเภอ ประชุมชี้แจงแนวทางการจัดทำแผนงานโครงการด้านการเกษตรภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า ให้กับคณะทำงานระดับอำเภอ คณะกรรมการหมู่บ้าน และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) เพื่อร่วมกันดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการด้านการเกษตรภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า

๓) คณะทำงานระดับอำเภอ คณะกรรมการหมู่บ้าน และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) ร่วมกันดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการด้านการเกษตรภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า

๔.๒ แนวทางการจัดทำแผนงานโครงการด้านการเกษตรภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า

โดยคณะทำงานระดับอำเภอ คณะกรรมการหมู่บ้าน และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) ดำเนินการตามขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

๑) ศึกษา วิเคราะห์ ทบทวนแผนพัฒนาหมู่บ้านที่มีการดำเนินการอยู่แล้ว โดยคณะทำงานระดับอำเภอ คณะกรรมการหมู่บ้าน และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) แต่ละพื้นที่ ให้ศึกษาและวิเคราะห์เป็นส่วนๆ ดังนี้

๑.๑) ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรของหมู่บ้าน

๑.๒) การประเมินสถานการณ์/ศักยภาพของหมู่บ้าน ประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ

(๑) การประเมินสถานการณ์หมู่บ้าน จากสภาพปัญหาจากการวิเคราะห์ข้อมูล จปฐ. กชช.๒ค. และข้อมูลบัญชีรายรับ – รายจ่ายของครัวเรือนทั้งด้านการเกษตรและที่มีใช้ด้านการเกษตร

(๒) ศักยภาพของหมู่บ้าน โดยวิเคราะห์ SWOT Analysis (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค) ผ่านเครื่องมือการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของหมู่บ้าน เช่น การวิเคราะห์ปัจจัยภายในองค์กร 7-S Framework และการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก (PESTEL)

(๓) การประเมินสถานการณ์ด้านการเกษตรที่เป็นสินค้าหลักหรือสินค้าเป้าหมายของหมู่บ้าน จากข้อมูลพื้นที่เพาะปลูกปฏิทินสินค้าเกษตร หรือสถิติการผลิตและราคาสินค้าเกษตรที่ผ่านมาในอดีต รวมทั้งข้อมูลด้านต้นทุนการผลิต (ค่าปัจจัยการผลิต อาทิ ค่าพันธุ์ ปุ๋ย ยา อาหารสัตว์ ค่าเช่าที่ดิน ค่าแรง ฯลฯ)

(๓) ศักยภาพด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ในสินค้าหลักหรือสินค้าเป้าหมายในการพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน ผ่านการวิเคราะห์ SWOT Analysis (มุ่งเน้นการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของสินค้า) การวิเคราะห์ Supply Chain (จัดหา ผลิต จัดเก็บ ขนส่ง จำหน่าย)

ทั้งนี้ คณะทำงานสามารถใช้เครื่องมือ หรือองค์ความรู้อื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ ได้ตามความเหมาะสมต่อบริบทและแนวทางการพัฒนาของหมู่บ้าน

๑.๓) สภาพปัญหา ความขาดแคลนและความต้องการของหมู่บ้าน ทั้งในด้านการเกษตร และที่มีใช้ด้านการเกษตร

๑.๔) แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมการบูรณาการพัฒนาหมู่บ้านในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม การเมือง การปกครอง ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านบรรเทาภัย

โดยให้จัดกิจกรรมระดมความคิด ร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง ๔ ส่วน ดังกล่าว ว่ามีส่วนที่เกี่ยวข้องครบถ้วนต่อการพัฒนา การเกษตรในพื้นที่แล้วหรือยัง ขาดข้อมูลส่วนใดส่วนหนึ่งที่ต้องมีการวิเคราะห์เพิ่มเติม เพื่อให้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านมีความครบถ้วนสมบูรณ์มากขึ้น

หมายเหตุ :

“แผนพัฒนาหมู่บ้าน” หมายความว่า แผนพัฒนาที่กำหนดแผนงานหรือโครงการ หรือกิจกรรม ที่มาจากกระบวนการเรียนรู้ เพื่อจัดการตนเองที่คณะกรรมการหมู่บ้านและประชาชนในหมู่บ้านร่วมคิด วิเคราะห์ปัญหา ศักยภาพความพร้อมของหมู่บ้าน ภายใต้เวทีประชาคมหมู่บ้าน และข้อมูลที่คนในหมู่บ้าน จัดเก็บ รวมถึงข้อมูลจากแผนชนิดต่างๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน ไม่ว่าจะ เป็นแผนที่ส่วนราชการ หน่วยงาน องค์กร ต่างๆ ให้การสนับสนุน หรือจัดทำขึ้น เพื่อรวบรวมให้เป็นกรอบแนวทางการป้องกัน แก้ไขปัญหา และพัฒนา หมู่บ้านให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของหมู่บ้าน

๒) รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลด้านการเกษตร และแผนด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนา ด้านการเกษตรของหน่วยงานต่างๆ ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดทำไว้ หรือแผนของหน่วยงานอื่นที่ เกี่ยวข้องกับการเกษตรในพื้นที่

๓) จัดทำแผนงานโครงการด้านการเกษตร เพื่อบรรจุไว้ในแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน โดยนำผลการวิเคราะห์จากข้อ ๑) และข้อ ๒) มาประกอบการจัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรมการพัฒนา การเกษตรของหมู่บ้าน

๔) จัดส่งแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านที่มีการบรรจุแผนงาน/โครงการด้านการเกษตรไว้แล้วให้แก่คณะทำงานระดับอำเภอ เพื่อส่งสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด เพื่อทราบและเสนอส่วนกลางต่อไป

๕) คัดเลือกโครงการ/กิจกรรมจากแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านที่จะสามารถสร้างมูลค่าให้กับสินค้าในพื้นที่ เพื่อนำมาจัดทำแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า หรือแผนงาน/โครงการในการขอสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งต่าง ๆ ในการดำเนินงาน โดยพิจารณาความสอดคล้องและความเชื่อมโยงกับแนวทางการพัฒนาตามโมเดลเศรษฐกิจแบบ BCG

หมายเหตุ : ๑. แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า หมายถึง แผนการพัฒนาในการยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรระดับหมู่บ้านให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น (สินค้าเกษตรอัตลักษณ์ สินค้าเกษตรปลอดภัย สินค้าเกษตรอัจฉริยะ สินค้าเกษตรแปรรูป และสินค้าเกษตรชีวภาพ) ที่คัดเลือกตามตัวอย่างกิจกรรมที่กำหนด ซึ่งมีการวิเคราะห์ตามรูปแบบของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

๒. แผนงาน/โครงการ หมายถึง แผนงาน โครงการ ด้านการเกษตรที่อยู่ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน แล้วมีการผลักดันเข้าสู่แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด และขับเคลื่อนเข้าสู่แผนพัฒนาจังหวัด หรือแผนพัฒนาด้านอื่นๆ เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งงบประมาณต่างๆ เช่น งบประมาณจังหวัด งบประมาณของหน่วยงาน (Function) งบประมาณท้องถิ่น เป็นต้น

๕. การจัดทำแผนพัฒนารายสินค้าเกษตรตามแนวทาง BCG Model

๑. คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) คัดเลือกสินค้าที่มีศักยภาพจังหวัดละ ๒ สินค้า (สามารถคัดเลือกสินค้าที่ได้รับการส่งเสริมของปี ๒๕๖๖ ถึงปี ๒๕๖๗ หรือเป้าหมายของปี ๒๕๖๘ ได้)

๒. จัดทำแผนพัฒนารายสินค้าเกษตรตามแนวทาง BCG Model จำนวน ๒ สินค้า (ภาคผนวก ฉ)

๑) ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแผนพัฒนารายสินค้าเกษตรตามแนวทาง BCG Model โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) ให้ศึกษาและวิเคราะห์เป็นส่วนๆ ดังนี้

๑.๑) ข้อมูลของสินค้า

๑.๒) แนวทางการพัฒนาการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหาด้านการเกษตรของสินค้า

๑.๓) เป้าหมายของการพัฒนาสินค้า

๒) แผนงาน/โครงการพัฒนาสินค้า (เรียงตามลำดับความสำคัญ)

๓) โครงการแบบย่อ (Project idea)

ทั้งนี้ คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) พิจารณาได้ตามความเหมาะสมต่อบริบทและแนวทางการพัฒนาของจังหวัด

๓. ผลักดันการเสนอโครงการ/กิจกรรมเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

๔. จัดส่งโครงการให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อผลักดันโครงการผ่านกรมที่เกี่ยวข้อง

๖. แนวทางการขับเคลื่อนโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

เพื่อให้การดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเป็นไปในแนวทางเดียวกันและบรรลุตามวัตถุประสงค์โครงการภายใน ระยะเวลาที่กำหนด สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้กำหนดกรอบแนวทางการขับเคลื่อน โครงการ ดังนี้

๖.๑ สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ จัดทำคู่มือการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตร ระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้เจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

๖.๒ จัดประชุมคณะกรรมการบริหารและคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้าน สู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เพื่อพิจารณาผลการดำเนินงานโครงการปี ๒๕๖๗ แนวทางการขับเคลื่อน โครงการปี ๒๕๖๘ และการประชาสัมพันธ์สินค้าหรือแผนธุรกิจ แผนงานโครงการที่ได้จากการดำเนิน โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงในพื้นที่

๖.๓ ส่วนกลางจัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้าน สู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ให้กับหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้งในส่วนกลางและ ส่วนภูมิภาค

๖.๔ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด วางแผนการบริหารพื้นที่และกำหนดเป้าหมายการทำงาน โดยแบ่งอำเภอที่ดำเนินการโครงการของจังหวัดเป็น ๓ กลุ่มอำเภอ ตามความเหมาะสมของจำนวนเป้าหมาย เกษตรกร และบุคลากรของจังหวัด พร้อมทั้งกำหนดทีมกลุ่มอำเภอจากกลุ่มงานของสำนักงานเกษตรและ สหกรณ์จังหวัด และมอบหมายทีมกลุ่มอำเภอ (๑ ทีม ๑ กลุ่มอำเภอ) เพื่อรับผิดชอบงานตามพื้นที่กลุ่มอำเภอ

๖.๕ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด จัดประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตร ระดับจังหวัด (SCP) ผู้แทนคณะทำงานระดับอำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ปกครองจังหวัด พาณิชย ์ จังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนิน โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง การคัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตร การคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (เกษตรกรมูลค่าสูง) การจัดทำแผนงานโครงการด้านการเกษตรภายใต้ แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า และแผนพัฒนารายสินค้าเกษตร ตามแนวทาง BCG Model พร้อมทั้งกำหนดแผนการปฏิบัติงานของโครงการฯ

๖.๖ คณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระดับ อำเภอ (หรือใช้เวทีการประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (SCD) ในการสนับสนุน การดำเนินการตามความเหมาะสมของพื้นที่) จัดประชุมร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน และอาสาสมัครเกษตรกร หมู่บ้าน (เกษตรกรมูลค่าสูง) เพื่อ

- ชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตร มูลค่าสูง
- พิจารณาคัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตร

- พิจารณาคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (เกษตรกรมูลค่าสูง)
- ชี้แจงการจัดทำแผนงานโครงการด้านการเกษตรภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน

และแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า

(ทั้งนี้ คณะกรรมการหมู่บ้านและอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (เกษตรกรมูลค่าสูง) ที่เชิญเข้าร่วมประชุมมาจากหมู่บ้านที่ผ่านการตรวจสอบข้อมูลและประเมินหมู่บ้านและสินค้าเกษตรตามศักยภาพของพื้นที่ของฝ่ายเลขานุการ)

๖.๗ คณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระดับอำเภอ (หรือคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (SCD)) ดำเนินการดังนี้

๖.๗.๑ ร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ประกอบด้วย คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) และอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (เกษตรกรมูลค่าสูง) โดยเฉพาะสถาบันการศึกษา นักวิชาการ เพื่อดำเนินการในพื้นที่

- ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน โดยวิเคราะห์ประเมินทรัพยากร ศักยภาพ ความขาดแคลนหรือความต้องการของหมู่บ้าน และบริบทความเชื่อมโยงระหว่างหมู่บ้านกับท้องถิ่นอื่น ๆ หรือภาคส่วนต่าง ๆ ในกิจการด้านการเกษตรตลอดห่วงโซ่ เพื่อประกอบการทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ซึ่งมุ่งเน้นการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ที่ใช้นวัตกรรมหรือแนวคิดภายใต้โมเดลเศรษฐกิจแบบ BCG

- จัดทำแผนงาน/โครงการด้านการเกษตรภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน พร้อมแผนปฏิบัติการโครงการ (Action plan) Roadmap โดยวิเคราะห์ความเป็นไปได้และจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินแผนงาน/โครงการ และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น พร้อมให้ข้อเสนอแนะหรือแนวทางประกอบการขับเคลื่อน รวมทั้งสนับสนุนการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม และการติดตามและประเมินผล เป็นต้น

- สนับสนุนการรวมกลุ่มและจัดทำแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้าของกลุ่มเกษตรกรที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์แต่ละระดับรวมทั้งนโยบาย ๑ ท้องถิ่น ๑ สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ตลอดจนติดตาม กำกับดูแลการขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์

๖.๘ คณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระดับ อำเภอ หรือที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอ หรือคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (SCD) รับรองผลการคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (เกษตรกรมูลค่าสูง) และรับทราบแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า

๖.๙ คณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระดับอำเภอ หรือคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (SCD) รายงานคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) ทราบ

๖.๑๐ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน/ตำบล โดยแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า

๖.๑๑ คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด เสนอแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้าของกลุ่มเกษตรกรให้ อ.ก.ส. พิจารณาสับสนุนเงินทุน หาก อ.ก.ส. พิจารณาแล้วไม่สามารถสนับสนุนเงินทุนได้ เห็นควรให้เสนอแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้าของกลุ่มเกษตรกรให้กองทุนสงเคราะห์เกษตรกร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาต่อไป

๖.๑๒ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ผลักดันโครงการ/กิจกรรมภายใต้แผนพัฒนาการเกษตร ระดับหมู่บ้านเข้าสู่แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และแผนพัฒนา จังหวัด/กลุ่มจังหวัด (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) รวมทั้งแผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

๖.๑๔ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานโครงการตาม แบบฟอร์มที่กำหนด และบันทึกข้อมูลรายงานผ่านระบบสารสนเทศเป็นรายเดือน (ภาคผนวก ข) และสำนักแผนงาน และโครงการพิเศษสรุปภาพรวมเสนอคณะกรรมการบริหารและคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตร ระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงทราบ

๖.๑๕ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ประเมินผลโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่ การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เสนอคณะกรรมการบริหารและคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตร ระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงพิจารณา

๗. งบประมาณในการดำเนินการ

งบประมาณในการดำเนินโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ให้ใช้จากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า ผลผลิตโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง กิจกรรมขับเคลื่อนการเกษตร ระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง งบรายจ่ายอื่น รายการค่าใช้จ่ายโครงการขับเคลื่อนการเกษตร ระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

รายการเบิกจ่ายงบประมาณ

ระดับจังหวัด/อำเภอ

๑. จัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงแนวทางการปฏิบัติงาน สนับสนุนการทบทวน แผนพัฒนาหมู่บ้านและการจัดทำแผนธุรกิจการเกษตรรายสินค้าและแผนงานโครงการ ติดตามผลการ ดำเนินงาน และรายงานปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น สนับสนุนการขับเคลื่อนโครงการขับเคลื่อนการเกษตร ระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เช่น ประชุมคณะกรรมการ/คณะทำงานทั้งในรูปแบบ Online และ Onsite ค่าใช้จ่ายในการอำนวยความสะดวกและติดตามงาน เป็นต้น

(สถานที่ราชการ) - ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม (จำนวน) คน x ๓๕ บาท x (จำนวน) ครั้ง

- ค่าจัดพิมพ์เอกสาร (จำนวน) คน x ๕๐ บาท x (จำนวน) ครั้ง

๒. ติดตามการปฏิบัติงานในพื้นที่ดำเนินการ

- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (รถยนต์) (ระยะทาง) กม. x ๔ บาท x (จำนวน) ครั้ง

- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (รถจักรยานยนต์) (ระยะทาง) กม. x ๒ บาท x (จำนวน) ครั้ง

๓. ค่าวัสดุ อุปกรณ์

๔. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์

๕. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดทำรายงานและประมวลผลการปฏิบัติงาน

ระดับหมู่บ้าน

๑. จัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงแนวทางการปฏิบัติงาน ทบทวนแผนพัฒนาหมู่บ้าน จัดทำแผนธุรกิจการเกษตรรายสินค้าและแผนงานโครงการ การติดตามผลการดำเนินงาน และการรายงาน ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น การสนับสนุนการขับเคลื่อนโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิต

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๗๖๖/๒๕๖๕
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารและคณะทำงาน
โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิต
สินค้าเกษตรมูลค่าสูง

คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่ ๗๖๖ /๒๕๖๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารและคณะทำงาน
โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ซึ่งเป็นโครงการสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ และร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ โครงการฯ ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำและขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ให้เป็นแผนหลักในการขับเคลื่อนเกษตรมูลค่าสูงผ่านกลไกของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อให้เกษตรกรในระดับหมู่บ้านมีรายได้ที่มั่นคงและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่ และมีการบูรณาการจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารและคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง จำนวน ๒ คณะ โดยมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. คณะกรรมการบริหารโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

องค์ประกอบ

๑. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ประธานกรรมการ
๒. รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ได้รับมอบหมาย	รองประธานกรรมการ
๓. หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
๔. อธิบดีกรมการข้าว	กรรมการ
๕. อธิบดีกรมชลประทาน	กรรมการ
๖. อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์	กรรมการ
๗. อธิบดีกรมประมง	กรรมการ
๘. อธิบดีกรมปศุสัตว์	กรรมการ
๙. อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	กรรมการ
๑๐. อธิบดีกรมวิชาการเกษตร	กรรมการ
๑๑. อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	กรรมการ
๑๒. อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	กรรมการ
๑๓. อธิบดีกรมหม่อนไหม	กรรมการ
๑๔. เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	กรรมการ

๑๕. เลขาธิการ...

๑๕. เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กรมการ
๑๖. เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมการ
๑๗. ผู้ว่าการการยางแห่งประเทศไทย กรมการ
๑๘. ผู้อำนวยการองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร กรมการ
๑๙. ผู้อำนวยการองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย กรมการ
๒๐. ผู้อำนวยการองค์การสะพานปลา กรมการ
๒๑. ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย กรมการ
๒๒. ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ กรมการ
๒๓. ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรมการ
๒๔. ผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ได้รับมอบหมาย กรมการ

และเลขานุการ

๒๕. ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ กรมการ
- สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และผู้ช่วยเลขานุการ
๒๖. ผู้อำนวยการกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน กรมการ
- สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่และอำนาจ

๑. กำหนดแนวทาง แผนงาน โครงการการดำเนินงานและขับเคลื่อนโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

๒. กำกับ ดูแลให้คำแนะนำ ปรีกษา แก้ไขปัญหาอุปสรรค ติดตามผลการดำเนินโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

๓. เชิญผู้แทนส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง เสนอความเห็น หรือส่งเอกสารใด ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อคณะกรรมการเพื่อประโยชน์ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ

๔. แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

๕. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๒. คณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

องค์ประกอบ

๑. รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ได้รับมอบหมาย ประธานคณะทำงาน
๒. ผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ได้รับมอบหมาย รองประธานคณะทำงาน
๓. ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย คณะทำงาน
๔. ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ คณะทำงาน
๕. ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร คณะทำงาน
๖. ผู้แทนกรมการข้าว คณะทำงาน
๗. ผู้แทนกรมชลประทาน คณะทำงาน
๘. ผู้แทนกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ คณะทำงาน
๙. ผู้แทนกรมประมง คณะทำงาน
๑๐. ผู้แทนกรมปศุสัตว์ คณะทำงาน
๑๑. ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน คณะทำงาน

๑๒. ผู้แทน...

๑๒. ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร คณะทำงาน
๑๓. ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร คณะทำงาน
๑๔. ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์ คณะทำงาน
๑๕. ผู้แทนกรมหม่อนไหม คณะทำงาน
๑๖. ผู้แทนสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม คณะทำงาน
๑๗. ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ คณะทำงาน
๑๘. ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร คณะทำงาน
๑๙. ผู้แทนการยางแห่งประเทศไทย คณะทำงาน
๒๐. ผู้แทนองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร คณะทำงาน
๒๑. ผู้แทนองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย คณะทำงาน
๒๒. ผู้แทนองค์การสะพานปลา คณะทำงาน
๒๓. ผู้อำนวยการกองคลัง คณะทำงาน
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๔. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คณะทำงาน
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๕. ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย คณะทำงาน
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๖. ผู้อำนวยการสำนักตรวจราชการ คณะทำงาน
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๗. ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบภายใน คณะทำงาน
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๘. ผู้อำนวยการกองเกษตรสารนิเทศ คณะทำงาน
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๙. ผู้อำนวยการกองบริหารงานกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร คณะทำงาน
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๓๐. ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ คณะทำงาน
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเลขานุการร่วม
๓๑. ผู้อำนวยการกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน คณะทำงาน
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเลขานุการร่วม
๓๒. หัวหน้ากลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพทางการเกษตร คณะทำงาน
กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน และผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๓๓. หัวหน้ากลุ่มเกษตรและสหกรณ์จังหวัด คณะทำงาน
สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ และผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๓๔. หัวหน้ากลุ่มโครงการพิเศษ คณะทำงาน
สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ และผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หน้าที่และอำนาจ

๑. ดำเนินการตามแนวทางการดำเนินงานและขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงให้บรรลุตามนโยบายที่กำหนดไว้
  ๒. วางแผนการดำเนินงาน แผนการประชาสัมพันธ์ แผนการบริหารงบประมาณ โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
  ๓. ติดตามการดำเนินงาน ร่วมแก้ไขปัญหาการดำเนินงานและรายงานผลให้คณะกรรมการบริหารโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงทราบอย่างต่อเนื่อง
  ๔. บูรณาการความร่วมมือส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและภาคเอกชน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง
  ๕. เชิญผู้แทนส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง เสนอความเห็น หรือส่งเอกสารใด ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อคณะทำงานเพื่อประโยชน์ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ
  ๖. แต่งตั้งคณะทำงานย่อยได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม
  ๗. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

(นายเฉลิมชัย ศรีอ่อน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ภาคผนวก ข
(ร่าง) คำสั่งจังหวัด
เรื่อง คณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับ
หมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง
ระดับอำเภอ

-ร่าง-

คำสั่งจังหวัด.....

ที่ / ๒๕๖๕

เรื่อง คณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระดับอำเภอ

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ซึ่งเป็นโครงการสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ โดยโครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำและขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ให้เป็นแผนหลักในการขับเคลื่อนเกษตรมูลค่าสูงผ่านกลไกของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานในระดับพื้นที่ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อให้เกษตรกรในหมู่บ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นมากกว่า ๑๘๐,๐๐๐ บาทต่อคนต่อปี

เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่ และมีการบูรณาการจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงแต่งตั้งคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระดับอำเภอ โดยมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. นายอำเภอ	ประธานคณะทำงาน
๒. เกษตรอำเภอ	รองประธานคณะทำงาน
๓. ปลัดอำเภอที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๔. พัฒนาการอำเภอ	คณะทำงาน
๕. ท้องถิ่นอำเภอ	คณะทำงาน
๖. นายกองค้กรปกครองส่วนท้องถิ่น	คณะทำงาน
๗. กำนันพื้นที่ที่ดำเนินการ	คณะทำงาน
๘. ผู้ใหญ่บ้านพื้นที่ที่ดำเนินการ	คณะทำงาน
๙. ผู้แทนสภาเกษตรกรประจำตำบล	คณะทำงาน
๑๐. ผู้จัดการสาขาธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	คณะทำงาน
๑๑. หัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอ หรือผู้แทนของหน่วยงาน ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้งราชการส่วนภูมิภาค และส่วนกลาง ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบพื้นที่อำเภอ	คณะทำงาน
๑๒. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงานและเลขานุการ

หน้าที่และอำนาจ

๑. สนับสนุนการจัดทำและขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน
  ๒. บูรณาการความร่วมมือส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ในพื้นที่อำเภอ เพื่อขับเคลื่อนและสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ
  ๓. ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินโครงการ ร่วมแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน และรายงานผล ต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัดทราบอย่างต่อเนื่อง
  ๔. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่

มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕

(.....)

ผู้ว่าราชการจังหวัด.....

ภาคผนวก ค
ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน
การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน
พ.ศ. ๒๕๕๑

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย

ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน
พ.ศ. ๒๕๕๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และมาตรา ๒๘ ตรี แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๒๖

(๒) ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกตั้งกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ พ.ศ. ๒๕๓๓

(๓) ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งที่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

หมวด ๑

การเป็นกรรมการหมู่บ้านของผู้นำกลุ่มในหมู่บ้าน

ข้อ ๕ ในหมวดนี้

“กลุ่ม” หมายความว่า องค์กรในหมู่บ้านหรือกลุ่มอาชีพ

“หมู่บ้าน” หมายความว่า บ้านเรือนที่ตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกันเป็นกลุ่มย่อยภายในหมู่บ้าน โดยอาจแบ่งตามสภาพภูมิประเทศ ประวัติความเป็นมา วัฒนธรรมประเพณี หรือระบบเครือญาติ และให้หมายความรวมถึง คุ่มบ้าน เขตบ้าน บ้านจัดสรร หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีลักษณะ เช่นเดียวกับหมู่บ้าน

“กลุ่มอาชีพ” หมายความว่า กลุ่มที่มีการจัดตั้งขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการ ประกอบอาชีพ เพิ่มพูนรายได้หรือการพัฒนาอาชีพ

“กลุ่มกิจกรรม” หมายความว่า กลุ่มที่มีการจัดตั้งขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำการใด อย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์ของสมาชิกในกลุ่มหรือเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

“ผู้นำ” หมายความว่า บุคคลซึ่งทำหน้าที่เป็นประธาน หรือหัวหน้าของกลุ่ม และหมายความ รวมถึงผู้แทนด้วย

“ผู้แทน” หมายความว่า บุคคลที่ผู้นำของกลุ่มมอบหมาย หรือในกรณีที่กลุ่มใดไม่มีผู้นำ ให้กลุ่มประชุมเลือกสมาชิกของกลุ่มเป็นผู้แทน

ข้อ ๖ ผู้นำของกลุ่มดังต่อไปนี้ เป็นกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่ง

(๑) กลุ่มบ้าน ตามประกาศของนายอำเภอ

(๒) กลุ่มหรือกลุ่มกิจกรรมที่มาจากการรวมตัวกันของสมาชิก ซึ่งตั้งขึ้นตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของทางราชการ ตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศ

(๓) กลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มกิจกรรมที่มาจากการรวมตัวกันของสมาชิก หรือตั้งขึ้นเพื่อดำเนิน กิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม และต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(ก) เป็นกลุ่มที่มีสมาชิกไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

(ข) สมาชิกของกลุ่มไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง มีภูมิลำเนาในหมู่บ้าน

(ก) เป็นกลุ่มที่มีการดำเนินกิจกรรมในหมู่บ้าน อย่างต่อเนื่องมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือน

(ง) เป็นกลุ่มที่มีกฎระเบียบที่กำหนดไว้ชัดเจน และต้องเกิดจากสมาชิกร่วมกันกำหนด

ทั้งนี้ นายอำเภออาจพิจารณาขเว้นลักษณะตาม (ก) ได้ ในกรณีที่เห็นสมควร

ข้อ ๗ ให้นายอำเภอจัดทำประกาศจำนวนและรายชื่อของกลุ่มบ้านตามข้อ ๖ (๑) ในแต่ละหมู่บ้านปิดประกาศให้ราษฎรในหมู่บ้านทราบ โดยในกลุ่มบ้านหนึ่งให้ประกอบด้วยบ้านเรือนจำนวนสิบห้าถึงยี่สิบหลังคาเรือนโดยประมาณ เว้นแต่ในกรณีจำเป็นนายอำเภออาจกำหนดให้มีจำนวนบ้านเรือนมากหรือน้อยกว่าที่กำหนดไว้นี้ก็ได้อีก

ข้อ ๘ ให้ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มกิจกรรมที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๖ (๑) เสนอชื่อกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มกิจกรรมให้นายอำเภอพิจารณา โดยให้นายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่ง จำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน เพื่อทำหน้าที่พิจารณาตรวจสอบคุณสมบัติ

ให้นายอำเภอจัดทำบัญชีรายชื่อกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มกิจกรรมตามข้อ ๖ (๑) ที่ได้รับความเห็นชอบแล้ว ปิดประกาศให้ราษฎรในหมู่บ้านทราบ

ข้อ ๙ เมื่อได้มีประกาศตามข้อ ๗ แล้ว ให้ตัวแทนครัวเรือนในกลุ่มบ้านเลือกบุคคลในกลุ่มบ้านคนหนึ่งเป็นผู้นำกลุ่มบ้านในคณะกรรมการหมู่บ้าน

ผู้นำกลุ่มบ้านต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน

ผู้นำกลุ่มบ้านมีหน้าที่ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้าน ตามที่ผู้ใหญ่บ้านมอบหมาย

ข้อ ๑๐ ให้กลุ่มตามข้อ ๖ เลือกสมาชิกของกลุ่มคนหนึ่งเป็นผู้แทนในคณะกรรมการหมู่บ้าน โดยอาจเลือกจากผู้นำหรือสมาชิกที่กลุ่มเห็นสมควรก็ได้

ผู้ได้รับเลือกตามวรรคหนึ่งต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน

ข้อ ๑๑ เมื่อผู้ใดได้รับเลือกจากกลุ่มตามข้อ ๙ หรือข้อ ๑๐ ให้แจ้งผู้ใหญ่บ้านทราบ

ให้ผู้ใหญ่บ้านรายงานผู้ได้รับเลือกตามวรรคหนึ่งไปยังนายอำเภอเพื่อจัดทำทะเบียนและออกหนังสือสำคัญไว้เป็นหลักฐาน และจัดทำประกาศรายชื่อกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่ง ปิดประกาศให้ราษฎรในหมู่บ้านทราบ

ข้อ ๑๒ การเป็นกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่งของผู้นำกลุ่มในหมู่บ้านสิ้นสุดลงเมื่อมีการเลือกผู้นำตามข้อ ๕ หรือข้อ ๑๐ ขึ้นใหม่

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่งแล้ว การเป็นกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่งของผู้นำกลุ่มในหมู่บ้านต้องสิ้นสุดลง ด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ขาดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน

(๒) ตาย

(๓) เมื่อนายอำเภอมีประกาศให้กลุ่มตามข้อ ๖ (๑) หรือ (๓) สิ้นสุดสภาพของการเป็นกลุ่ม หรือขาดคุณสมบัติของการเป็นกลุ่ม

ข้อ ๑๓ ในกรณีที่กลุ่มหรือองค์กรตามข้อ ๖ ถูกยุบ เลิก หรือไม่มีการดำเนินกิจกรรมต่อเนื่องกันเป็นเวลาเกินหนึ่งปี ให้ถือว่าสิ้นสุดสภาพของการเป็นกลุ่ม หรือขาดคุณสมบัติของการเป็นกลุ่ม และให้กรรมการหมู่บ้านรายงานให้นายอำเภอประกาศตามข้อ ๘

หมวด ๒

กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อ ๑๔ ในหมวดนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการดำเนินการประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ

“วันประชุม” หมายความว่า วันประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ

“การประชุม” หมายความว่า การประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ

“ปลัดอำเภอประจำตำบล” หมายความว่า ปลัดอำเภอที่นายอำเภอมีคำสั่งแต่งตั้งให้รับผิดชอบประจำตำบล

ข้อ ๑๕ การประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ให้นายอำเภอจัดทำประกาศกำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ปิดประกาศและประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรในหมู่บ้านทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันประชุม

ข้อ ๑๖ ในการประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ให้มีคณะกรรมการประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นกรรมการ ทำหน้าที่ดำเนินการเลือก และให้นายอำเภอ แต่งตั้งปลัดอำเภอประจำตำบล ข้าราชการในอำเภอหนึ่งคน และกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอหนึ่งคน เป็นที่ปรึกษาและทำหน้าที่สักขีพยานด้วย

ผู้มีสิทธิเข้าประชุมต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน และให้นายอำเภอ จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าประชุม

ในวันประชุม ให้คณะกรรมการพร้อมด้วยที่ปรึกษาดาวรรคหนึ่ง ประชุมราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้าน เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ในการเลือก จำนวนและคุณสมบัติของกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนวิธีการเลือกให้ผู้เข้าประชุมได้ทราบ

เมื่อดำเนินการตามวรรคสามแล้ว ให้คณะกรรมการประกาศให้ผู้เข้าประชุมช่วยกันตรวจสอบว่ามีบุคคลที่ไม่มีสิทธิเข้าประชุมอยู่ในที่ประชุมหรือไม่ หากมีให้ผู้เข้าประชุมคัดค้านขึ้นในขณะนั้น แล้วให้คณะกรรมการและที่ปรึกษา ร่วมกันตรวจสอบ ถ้าได้ความว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ไม่มีสิทธิเข้าประชุมจริง ก็ให้คณะกรรมการเชิญบุคคลดังกล่าวออกจากที่ประชุม

ข้อ ๑๗ ในการกำหนดจำนวนกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิที่จะพึงมีในหมู่บ้านใด ให้ที่ประชุมราษฎรตามข้อ ๑๖ เป็นผู้กำหนด

ข้อ ๑๘ ผู้เข้าประชุมคนหนึ่งมีสิทธิเสนอชื่อบุคคลในหมู่บ้านที่มีความรู้ความสามารถซึ่งเป็นที่ยอมรับของราษฎรในหมู่บ้าน และมีความเหมาะสมที่จะเป็นกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ต่อที่ประชุมได้หนึ่งคน และต้องมีผู้เข้าประชุมรับรองอย่างน้อยสามคน ทั้งนี้ ผู้ได้รับการเสนอชื่อต้องอยู่ในที่ประชุม เว้นแต่ผู้ถูกเสนอชื่อแสดงความสมัครใจไว้เป็นหนังสือ

ให้คณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ได้รับการเสนอชื่อ หากเห็นว่าผู้ใดมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนก็ให้แจ้งที่ประชุมทราบ

เมื่อคณะกรรมการได้ประกาศปิดการเสนอชื่อแล้ว ปรากฏว่ามีผู้เสนอชื่อน้อยกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๗ ให้คณะกรรมการพิจารณาเสนอชื่อบุคคลในหมู่บ้านตามวิธีการที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งเพิ่มเติมให้ครบจำนวนที่ที่ประชุมกำหนด

ข้อ ๑๙ เมื่อที่ประชุมปิดการเสนอชื่อตามข้อ ๑๘ แล้ว การเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิอาจเลือกโดยวิธีเปิดเผยหรือวิธีลับก็ได้ตามที่ประชุมกำหนด

การเลือกโดยวิธีเปิดเผย ให้ที่ประชุมออกเสียงเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้คณะกรรมการประกาศชื่อผู้ได้รับการเสนอชื่อ หากผู้เข้าประชุมเห็นว่าผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อนั้นเหมาะสมจะเป็นกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิก็ให้ยกมือขึ้นพื้นศิระยะ แล้วให้คณะกรรมการนับคะแนนจากผู้ที่ยกมือในแต่ละครั้งที่ประกาศ และจดบันทึกคะแนนไว้

การเลือกโดยวิธีลับ ให้ใช้วิธีการหย่อนบัตร โดยใช้บัตรเลือกผู้ใหญ่บ้านโดยอนุโลม

ข้อ ๒๐ เมื่อที่ประชุมออกเสียงเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิเสร็จสิ้นแล้ว ให้ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดจำนวนตามที่ประชุมกำหนดเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ

หากมีผู้ที่ได้รับเลือกได้คะแนนเท่ากันหลายคน และเป็นเหตุให้มีผู้ที่ได้รับเลือกเป็นกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิเกินจำนวนตามข้อ ๑๗ ให้ทำการจับสลากผู้ที่ได้รับคะแนนเท่ากันให้เหลือจำนวนกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิตามที่กำหนด

ในกรณีที่ไม่สามารถประชุมหรือเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิได้ตามข้อ ๑๕ ให้นายอำเภอกำหนดและประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ภายในสิบห้าวันจนกว่าจะครบตามจำนวน

ข้อ ๒๑ เมื่อได้กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานการประชุมไว้เป็นหลักฐานโดยให้ที่ปรึกษากลางชื่อรับรอง แล้วให้ผู้ใหญ่บ้านรายงานให้นายอำเภอทราบเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิต่อไป

ให้นายอำเภอจัดทำประกาศแต่งตั้งกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ปิดประกาศให้ราษฎรในหมู่บ้านทราบ พร้อมทั้งจัดทำทะเบียนและออกหนังสือสำคัญไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๒๒ กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี นับแต่วันที่นายอำเภอได้มีประกาศแต่งตั้ง

นอกจากออกจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิต้องออกจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ขาดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน

(๒) ตาย

(๓) ได้รับอนุญาตจากนายอำเภอให้ลาออก

(๔) นายอำเภอมีคำสั่งให้ออก เมื่อสอบสวนแล้วเห็นว่ามีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหากอยู่ในตำแหน่งต่อไปอาจก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยแก่หมู่บ้านได้

ข้อ ๒๓ ในกรณีที่กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิว่างลง ถ้ากรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิที่เหลืออยู่มีจำนวนไม่น้อยกว่าสองคน ให้กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิเหลือเท่าจำนวนที่มีอยู่

กรณีที่กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิว่างลง จนเป็นเหตุให้กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิที่เหลืออยู่มีจำนวนน้อยกว่าสองคน และกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิที่เหลือมีวาระการดำรงตำแหน่งไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ให้นายอำเภอจัดให้มีการประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบว่างลง และให้อยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ซึ่งตนแทน

กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิครบวาระการดำรงตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งพร้อมกัน ให้นายอำเภอดำเนินการจัดให้มีการประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิครบวาระการดำรงตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งพร้อมกัน

ข้อ ๒๔ ในการเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิครั้งแรกตามระเบียบนี้ ให้ดำเนินการเลือกภายในเก้าสิบวันนับแต่ระเบียบกระทรวงมหาดไทยนี้มีผลใช้บังคับ

หมวด ๓

การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน

ข้อ ๒๕ ในหมวดนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการหมู่บ้าน

“เลขานุการ” หมายความว่า เลขานุการคณะกรรมการหมู่บ้าน

ข้อ ๒๖ ให้คณะกรรมการเลือกรองประธานกรรมการหมู่บ้านจากกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่งคนหนึ่ง และจากกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิอีกคนหนึ่ง โดยให้คณะกรรมการเลือกรองประธานคนใดคนหนึ่งเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง

ในกรณีที่หมู่บ้านใดมีเหตุผลและความจำเป็น คณะกรรมการ โดยความเห็นชอบของนายอำเภอ อาจกำหนดให้มีตำแหน่งรองประธานมากกว่าที่กำหนดในวรรคหนึ่งก็ได้

รองประธานกรรมการหมู่บ้านมีหน้าที่ช่วยประธานกรรมการหมู่บ้านปฏิบัติตามหน้าที่และกระทำการตามที่ประธานกรรมการหมู่บ้านมอบหมาย

ข้อ ๒๗ ให้ประธานกรรมการหมู่บ้านเลือกกรรมการหมู่บ้านคนหนึ่งเป็นเลขานุการ และให้คณะกรรมการเลือกกรรมการหมู่บ้านคนหนึ่งเป็นเหรัญญิก

ในกรณีที่หมู่บ้านใดมีเหตุผลและความจำเป็น คณะกรรมการอาจกำหนดให้มีผู้ช่วยเลขานุการ หรือผู้ช่วยเหรัญญิกก็ได้ โดยให้เลือกจากกรรมการหมู่บ้าน

เลขานุการมีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการ การจัดการเกี่ยวกับการประชุมและงานอื่นใดตามที่ ประธานกรรมการหมู่บ้านมอบหมาย

เหรัญญิกมีหน้าที่รับผิดชอบช่วยเหลือคณะกรรมการในการรับจ่ายและเก็บรักษาเงินและ ทรัพย์สินของหมู่บ้านและงานอื่นใดตามที่ประธานกรรมการหมู่บ้านมอบหมาย

ข้อ ๒๘ รองประธานกรรมการหมู่บ้านและเหรัญญิกพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) พ้นจากการเป็นกรรมการหมู่บ้าน

(๒) ได้รับอนุญาตจากนายอำเภอให้ลาออก

(๓) คณะกรรมการมีมติให้ออกจากตำแหน่ง ด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการ ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ เห็นว่าละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตาม (๓) จะดำรงตำแหน่งรองประธานกรรมการหมู่บ้าน และเหรัญญิกอีก ไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ข้อ ๒๙ เลขานุการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ประธานกรรมการหมู่บ้านสั่งให้ออกจากตำแหน่ง

(๒) ประธานกรรมการหมู่บ้านพ้นจากตำแหน่ง

(๓) มีเหตุตามข้อ ๒๘

ข้อ ๓๐ ให้ปลัดอำเภอประจำตำบล กำนัน นายกเทศมนตรีตำบล และนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบล เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการในตำบล มีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาแนะนำในการปฏิบัติ หน้าที่ของคณะกรรมการในตำบลนั้น

นอกจากบุคคลตามวรรคหนึ่งแล้ว นายอำเภออาจแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานของรัฐ และบุคคลอื่นใดที่คณะกรรมการเห็นสมควรเป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการเพิ่มเติมก็ได้

ที่ปรึกษาคณะกรรมการที่แต่งตั้งตามวรรคสองพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ตาย

(๒) ได้รับอนุญาตจากนายอำเภอให้ลาออก

(๓) นายอำเภอสั่งให้พ้นจากตำแหน่งเมื่อคณะกรรมการมีมติด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ข้อ ๓๑ ให้มีคณะทำงานด้านต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือปฏิบัติการกิจของคณะกรรมการและผู้ใหญ่บ้าน อย่างน้อยให้มีคณะทำงานด้านอำนวยการ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน ด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ ด้านสังคมสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข และด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

นอกจากคณะทำงานตามวรรคหนึ่งแล้ว คณะกรรมการโดยความเห็นชอบของนายอำเภออาจแต่งตั้งคณะทำงานอื่นใดที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นว่าจำเป็นและเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเพิ่มเติมก็ได้

ข้อ ๓๒ คณะทำงานด้านต่าง ๆ ให้มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) คณะทำงานด้านอำนวยการ มีหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการ การจัดการประชุม การรับจ่ายและเก็บรักษาเงินและทรัพย์สินของหมู่บ้าน การประชาสัมพันธ์ การประสานงานและติดตามการทำงานของคณะทำงานด้านต่าง ๆ การจัดทำรายงานผลการดำเนินการของคณะกรรมการในรอบปีและงานอื่นใดตามที่ประธานกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการมอบหมาย

(๒) คณะทำงานด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย มีหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การส่งเสริมอุดมการณ์และวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน การส่งเสริมดูแลให้ราษฎรปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบข้อบังคับของหมู่บ้าน การสร้างความเป็นธรรมและประนีประนอมข้อพิพาท การตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภายในหมู่บ้าน การคุ้มครองดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน การป้องกันบรรเทาสาธารณภัยและภัยอันตรายของหมู่บ้าน และงานอื่นใดตามที่ประธานกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการมอบหมาย

(๓) คณะทำงานด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน ประสานการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้านกับคณะทำงานด้านต่าง ๆ เพื่อดำเนินการหรือเสนอของบประมาณจากภายนอก การรวบรวมและจัดทำข้อมูลต่าง ๆ ของหมู่บ้าน การติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาหมู่บ้าน และงานอื่นใดตามที่ประธานกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการมอบหมาย

(๔) คณะทำงานด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ มีหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้าน การพัฒนาและส่งเสริมการประกอบอาชีพ การผลิตและการตลาด เพื่อเสริมสร้างรายได้ให้กับราษฎรในหมู่บ้าน และงานอื่นใดตามที่ประธานกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการมอบหมาย

(๕) คณะทำงานด้านสังคมสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข มีหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ การจัดสวัสดิการในหมู่บ้านและการสงเคราะห์ผู้ยากจนที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ การส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การสาธารณสุขและงานอื่นใดตามที่ประธานกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการมอบหมาย

(๖) คณะทำงานด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของหมู่บ้านและงานอื่นใดตามที่ประธานกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการมอบหมาย

ในกรณีที่หมู่บ้านใดมีคณะทำงานอื่นตามข้อ ๓๑ วรรคสอง ให้คณะกรรมการโดยความเห็นชอบของนายอำเภอกำหนดชื่อและหน้าที่ของคณะทำงานด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งคณะทำงานนั้น

ข้อ ๓๓ คณะทำงานด้านอำนวยการ ประกอบด้วย ประธานกรรมการหมู่บ้าน รองประธานกรรมการหมู่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าคณะทำงานด้านต่าง ๆ เลขานุการ และเหรัญญิก เป็นคณะทำงาน โดยให้ประธานกรรมการหมู่บ้านและเลขานุการ เป็นหัวหน้าและเลขานุการ คณะทำงาน

ข้อ ๓๔ ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการหมู่บ้านที่เห็นสมควรเป็นหัวหน้าคณะทำงานด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(๑) คณะทำงานด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ให้เลือกจากกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

(๒) คณะทำงานด้านอื่น ๆ ให้เลือกจากกรรมการหมู่บ้าน กรรมการหมู่บ้านที่ได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้าคณะทำงานด้านต่าง ๆ ให้เป็นหัวหน้าคณะทำงานได้เพียงคนเดียว

ข้อ ๓๕ ให้คณะกรรมการพิจารณาเลือกกรรมการหมู่บ้านและราษฎรในหมู่บ้านที่มีความรู้ ความชำนาญหรือมีความเหมาะสมกับงานด้านนั้น ๆ จำนวนไม่น้อยกว่าสามคนเป็นคณะทำงานในด้านต่าง ๆ

กรรมการหมู่บ้านคนหนึ่งอาจเป็นคณะกรรมการมากกว่าหนึ่งคณะก็ได้

ข้อ ๓๖ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ คณะกรรมการโดยความเห็นชอบของนายอำเภอ อาจมีมติให้จัดตั้งกองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้านขึ้น เพื่อเป็นกองทุนในการบริหารจัดการและดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ตลอดจนกิจการอันเป็นประโยชน์สาธารณะของหมู่บ้านก็ได้

ข้อ ๓๗ กองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้าน อาจมีรายได้ดังต่อไปนี้

(๑) เงินที่กลุ่มหรือองค์กรภายในหมู่บ้านจัดสรรให้

(๒) เงินที่ได้รับการอุดหนุนจากส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้

(๔) รายได้จากการจัดกิจกรรมของหมู่บ้าน

ข้อ ๓๘ ให้คณะกรรมการโดยความเห็นชอบของนายอำเภอกำหนดหลักเกณฑ์ การใช้จ่ายเงินของกองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้านไว้ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าใช้จ่ายในการจัดการประชุม

(๒) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของคณะกรรมการ

(๓) การจัดสวัสดิการภายในหมู่บ้าน

(๔) การจัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน

(๕) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๔

การประชุม

ข้อ ๓๙ ในหมวดนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการหมู่บ้าน

“การประชุม” หมายความว่า การประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน

“ประชามหมู่บ้าน” หมายความว่า การประชุมราษฎรในหมู่บ้านผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน

ข้อ ๔๐ ให้คณะกรรมการประชุมกันเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง การกำหนดวันเวลาประชุม ให้ประธานกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้กำหนดและเรียกประชุม โดยให้มีการประชุมภายในเจ็ดวันหลังจากการประชุมประจำเดือนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่นายอำเภอเรียกประชุม

สถานที่ประชุม ให้ใช้สถานที่ที่คณะกรรมการเห็นสมควร

ข้อ ๔๑ การประชุม ให้กระทำโดยเปิดเผยและเปิดโอกาสให้ราษฎรเข้าฟังได้ เว้นแต่คณะกรรมการจะลงมติให้ประชุมลับ

ข้อ ๔๒ การประชุมต้องมีกรรมการหมู่บ้านมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการหมู่บ้านทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม

ประธานกรรมการหมู่บ้านมีหน้าที่ดำเนินการประชุมให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามระเบียบวาระการประชุม

ในกรณีที่ประธานกรรมการหมู่บ้านไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการหมู่บ้านเป็นประธานในที่ประชุมเรียงตามลำดับ

ในการประชุมคณะกรรมการครั้งใด ถ้าไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม ให้กรรมการหมู่บ้านที่มาประชุมเลือกกันเองเพื่อทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสำหรับการประชุมครั้งนั้น

ข้อ ๔๓ การลงมติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ เว้นแต่มีกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ คำสั่ง หรือหนังสือสั่งการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

กรรมการหมู่บ้านคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน

ในการลงมติในเรื่องใด ๆ ให้ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม นั้น มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนในฐานะกรรมการหมู่บ้านได้ และในกรณีที่มิฉะนั้นเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ก่อนการลงมติทุกครั้งให้ประธานในที่ประชุมตรวจสอบว่ามีกรรมการหมู่บ้านอยู่ในที่ประชุมครบจำนวนเป็นองค์ประชุมหรือไม่ ถ้ามีกรรมการหมู่บ้านอยู่ในที่ประชุมไม่ครบจำนวนเป็นองค์ประชุม จะทำการลงมติในเรื่องใด ๆ ไม่ได้

ในกรณีที่องค์ประชุมไม่ครบจนไม่สามารถลงมติได้ในประเด็นเดียวกันได้ ให้ประธานเรียกประชุมโดยด่วนและในการประชุมเพื่อลงมติในครั้งนี้ไม่บังคับว่าต้องครบองค์ประชุม

ข้อ ๔๔ ในการพิจารณาเรื่องใด หากที่ประชุมเห็นว่า เป็นเรื่องสำคัญที่จำเป็นต้องรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้าน หรือเป็นเรื่องที่จะมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของราษฎรในหมู่บ้าน

หรือเป็นเรื่องที่มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือหนังสือสั่งการให้เป็นไปตามมติของที่ประชุม
ประชาคมหมู่บ้าน คณะกรรมการอาจมีมติให้มีการประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อรับฟังความคิดเห็น
ในเรื่องดังกล่าวก็ได้

เมื่อคณะกรรมการกำหนดวันประชุมประชาคมหมู่บ้านแล้ว ให้ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมราษฎร
ในหมู่บ้านผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านเข้าประชุม

การลงมติของที่ประชุมประชาคมหมู่บ้านให้ถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ เว้นแต่มีกฎหมาย
ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือหนังสือสั่งการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ผู้เข้าประชุมประชาคมหมู่บ้านคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน และในกรณีที่มีคะแนนเสียง
เท่ากัน ให้ผู้ใหญ่บ้านมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

เมื่อที่ประชุมประชาคมหมู่บ้านลงมติในเรื่องใดแล้ว ให้คณะกรรมการประกาศให้ราษฎร
ในหมู่บ้านทราบโดยทั่วกัน และปฏิบัติตามมติของที่ประชุมประชาคมหมู่บ้านในเรื่องนั้น ๆ ทั้งนี้
มติประชาคมต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย และระเบียบของทางราชการ พร้อมทั้งแจ้งให้นายอำเภอและ
ราษฎรทราบโดยทั่วกัน

ข้อ ๔๕ ราษฎรในหมู่บ้านผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านจำนวนไม่น้อยกว่าสิบคนอาจลงลายมือชื่อ
ทำหนังสือเสนอความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับกิจกรรมหรือประโยชน์สาธารณะของหมู่บ้าน
ต่อคณะกรรมการเพื่อให้มีการพิจารณาในคณะกรรมการก็ได้ และคณะกรรมการจะต้องนำเรื่องดังกล่าว
บรรจุเข้าวาระการประชุมในคราวต่อไป

ข้อ ๔๖ เมื่อมีปัญหาโต้แย้งเกี่ยวกับการประชุมตามหมวดนี้ หรือกรณีที่ไม่ได้กำหนดไว้
ในหมวดนี้ ให้ประธานกรรมการหมู่บ้านนำข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเสนอต่อนายอำเภอเพื่อพิจารณาวินิจฉัย
คำวินิจฉัยของนายอำเภอให้เป็นที่สุดและให้ใช้ได้เฉพาะในการประชุมคราวนั้น

หมวด ๕

การควบคุมดูแล

ข้อ ๔๗ ให้นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ
หมู่บ้านหรือมติที่ประชุมประชาคมหมู่บ้านให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ

และให้ปลัดอำเภอประจำตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ
ในตำบลที่รับผิดชอบ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้นายอำเภอและปลัดอำเภอประจำตำบล มีอำนาจเรียก
กรรมการหมู่บ้านมาชี้แจงหรือให้ข้อเท็จจริง ตลอดจนเรียกรายงานและเอกสารใด ๆ จากคณะกรรมการ
หมู่บ้านมาตรวจสอบก็ได้

ในกรณีที่ปลัดอำเภอประจำตำบลเห็นว่าคณะกรรมการหมู่บ้านปฏิบัติหน้าที่ในทางที่อาจ
ก่อให้เกิดความเสียหายแก่หมู่บ้าน หรือเสียหายแก่ทางราชการ และปลัดอำเภอประจำตำบลได้ชี้แจง
แนะนำตักเตือนแล้วไม่ปฏิบัติตาม ในกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วนที่จะรอข้ามมิได้ ให้ปลัดอำเภอ
ประจำตำบลมีอำนาจออกคำสั่งระงับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านหรือมติที่ประชุม
ประชาคมหมู่บ้านเป็นการชั่วคราวไว้ตามที่เห็นสมควรได้ แล้วรีบรายงานนายอำเภอทราบภายในเจ็ดวัน
เพื่อให้ นายอำเภอวินิจฉัยตามที่เห็นสมควรโดยเร็ว

การกระทำของกรรมการหมู่บ้าน ที่ฝ่าฝืนคำสั่งของปลัดอำเภอประจำตำบลตามวรรคสาม
ไม่มีผลผูกพันกับคณะกรรมการหมู่บ้าน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑

ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ภาคผนวก ง

แบบฟอร์ม แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน

แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน
บ้าน..... หมู่ที่ ..... ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด.....

ส่วนที่ ๑

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรของหมู่บ้าน

๑. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน

๑.๑ แผนที่หมู่บ้าน

๑.๒ พื้นที่ทั้งหมด ..... ไร่ หรือ ..... ตารางกิโลเมตร

๑.๓ อาณาเขต

บ้าน..... หมู่ที่ ..... ตั้งอยู่ในตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....
ห่างจากอำเภอ..... ไปทางทิศ..... ประมาณ ..... กิโลเมตร ห่างจากจังหวัด.....
ไปทางทิศ..... ประมาณ ..... กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ .....
ทิศใต้	ติดต่อกับ .....
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ .....
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ .....

๑.๔ ลักษณะภูมิประเทศ

คำอธิบายเพิ่มเติม –การเขียนอธิบายภูมิประเทศให้อธิบายพอสังเขป ยกตัวอย่างเช่น
ภูมิประเทศโดยส่วนใหญ่ค่อนข้างราบเรียบทางทิศใต้ของหมู่บ้านมีลักษณะเป็นที่ราบลูกคลื่นลาด
ชัน ลักษณะดินทั่วไปเป็นดินเหนียวสีดำ แบบนี้เป็นต้น หมู่บ้านสามารถปรับแก้ไขให้สอดคล้อง
กับพื้นที่ของแต่ละหมู่บ้าน

๑.๕ ลักษณะภูมิอากาศ (ให้เขียนอธิบายภูมิอากาศอธิบายพอสังเขป)

๑.๖ จำนวนประชากร รวมทั้งสิ้น.....คน แยกเป็น ชาย .....คน หญิง .....คน

๑.๗ จำนวนครัวเรือน.....ครัวเรือน

๑.๘ การประกอบอาชีพ (อาชีพหลักของครัวเรือน)

(๑) อาชีพ.....จำนวน.....คน

(๒) อาชีพ.....จำนวน.....คน

(๓) อาชีพ.....จำนวน.....คน

๑.๙ หมู่บ้าน มีรายได้.....บาท/ปี รายจ่าย .....บาท/ปี
มีหนี้สิน.....บาท

๑.๑๐ จำนวนกลุ่มกิจกรรม / อาชีพ มีจำนวน.....กลุ่ม ดังนี้

(๑) กลุ่ม.....ปีที่จัดตั้ง.....สมาชิก.....คน เงินทุน.....บาท

ชื่อประธาน.....

(๒) กลุ่ม.....ปีที่จัดตั้ง.....สมาชิก.....คน เงินทุน.....บาท

ชื่อประธาน.....

๑.๑๑ กองทุนในหมู่บ้าน มีจำนวน.....กองทุน ดังนี้

(๑) ชื่อกองทุน.....มีงบประมาณ.....บาท

(๒) ชื่อกองทุน.....มีงบประมาณ.....บาท

(๓) ชื่อกองทุน.....มีงบประมาณ.....บาท

๑.๑๒ ข้อมูลคมนาคม/สาธารณูปโภค

(๑) การเดินทางเข้าหมู่บ้าน

จากที่ว่าการอำเภอ.....มุ่งหน้าทางทิศ.....ไปยังถนน.....

(๒) สาธารณูปโภค

(๓) แหล่งน้ำ

- แหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่.....

๒. ข้อมูลด้านการเกษตรของหมู่บ้าน

๒.๑ จำนวนครัวเรือนเกษตรกร.....ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ.....ของครัวเรือนทั้งหมด

๒.๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร ทั้งหมด.....ไร่ แบ่งเป็น

(๑) ที่นา.....ไร่ คิดเป็นร้อยละ.....ของพื้นที่ทั้งหมด

(๒) ไม้ผล/ไม้ยืนต้น.....ไร่ คิดเป็นร้อยละ.....ของพื้นที่ทั้งหมด

(๓) พืชไร่/พืชผัก/ไม้ดอก.....ไร่ คิดเป็นร้อยละ.....ของพื้นที่ทั้งหมด

(๔) เกษตรอื่นๆ.....ไร่ คิดเป็นร้อยละ.....ของพื้นที่ทั้งหมด

๒.๓ ลักษณะดิน (ให้เขียนอธิบายลักษณะดินอธิบายพอสังเขป ยกตัวอย่างเช่น เนื้อดินร่วนซุย โปรง ดินมีอินทรีย์วัตถุอยู่มาก สีของดินดำคล้ำ การระบายน้ำและการถ่ายเทอากาศได้ดี พืชสามารถเจริญเติบโตได้ดี ทั้งนี้ ถ้ามีผลของการวิเคราะห์ดิน อาทิ ค่าวิเคราะห์ดิน ความเหมาะสมของดินต่อการปลูกพืชชนิดต่าง ๆ ขอให้ระบุด้วย)

๒.๔ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน ..... แห่ง ได้แก่ ..... ประมาณการน้ำใช้งานด้านการเกษตรทั้งสิ้น ..... ลูกบาศก์เมตร

๒.๕ สินค้าเกษตรที่สำคัญของหมู่บ้าน

สินค้า	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ปลูก/เลี้ยง (ไร่)	ผลผลิต (หน่วยนับ)	ราคาผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยต่อปี (บาท)	ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยต่อปี (บาท)
(๑)					
(๒)					
(๓)					

๒.๖ สินค้าเกษตรของหมู่บ้านที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน

(๑) (สินค้า) ได้รับการรับรองมาตรฐาน.....

(๒) (สินค้า) ได้รับการรับรองมาตรฐาน.....

๒.๗ แหล่งตลาดรองรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ

(๑) ..... ระยะทางจากหมู่บ้าน ..... กิโลเมตร

(๒) ..... ระยะทางจากหมู่บ้าน ..... กิโลเมตร

(๓) ..... ระยะทางจากหมู่บ้าน ..... กิโลเมตร

๒.๘ จำนวนกลุ่มเกษตรกร มีจำนวน.....กลุ่ม ดังนี้

(๑) กลุ่ม.....ปีที่จัดตั้ง.....สมาชิก.....คน เงินทุน.....บาท
ชื่อประธาน.....

(๒) กลุ่ม.....ปีที่จัดตั้ง.....สมาชิก.....คน เงินทุน.....บาท
ชื่อประธาน.....

๒.๙ อาสาสมัครเกษตรของหมู่บ้าน ทั้งหมด.....ราย แบ่งเป็น

- ด้าน.....จำนวน.....ราย

- ด้าน.....จำนวน.....ราย

- ด้าน.....จำนวน.....ราย

๒.๑๐ แผนงานโครงการที่สำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (งบปกติ งบจังหวัด/กลุ่มจังหวัด งบอื่นๆ)

ลำดับที่	โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)		แหล่งงบประมาณ	หน่วยงานดำเนินการ
		ปี ๒๕๖๕	ปี ๒๕๖๖		

๒.๑๑ ข้อมูลด้านการเกษตรอื่นๆ

ส่วนที่ ๒

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหาด้านการเกษตรของหมู่บ้าน

๑. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของหมู่บ้าน

๑.๑ การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน หรือสภาพแวดล้อมภายในหมู่บ้าน

7-S McKinsey	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
กลยุทธ์ (Strategy)		
โครงสร้าง (Structure)		
ระบบการปฏิบัติงาน (System)		
บุคลากร (Staff)		
ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)		
รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)		
ค่านิยมร่วม (Shared Values)		

๑.๒ การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก หรือสภาพแวดล้อมภายนอกหมู่บ้าน

PESTEL	โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
การเมือง (Political)		
เศรษฐกิจ (Economic)		
สังคมและวัฒนธรรม (Social & Cultural)		
เทคโนโลยี (Technological)		
สิ่งแวดล้อม (Environment)		
กฎหมาย (Law/Legal)		

๒. การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการเกษตรที่เป็นเป้าหมายในการพัฒนาของหมู่บ้าน (สินค้า.....)

๒.๑ การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน หรือสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรภายในหมู่บ้าน

7-S McKinsey	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
กลยุทธ์ (Strategy)		
โครงสร้าง (Structure)		
ระบบการปฏิบัติงาน (System)		
บุคลากร (Staff)		
ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)		
รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)		
ค่านิยมร่วม (Shared Values)		

๒.๒ การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก หรือสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรภายนอกหมู่บ้าน

PESTEL	โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
การเมือง (Political)		
เศรษฐกิจ (Economic)		
สังคมและวัฒนธรรม (Social & Cultural)		
เทคโนโลยี (Technological)		
สิ่งแวดล้อม (Environment)		
กฎหมาย (Law/Legal)		

๒.๓ การวิเคราะห์ปัญหาด้านการเกษตรของหมู่บ้าน

๒.๓.๑ (ระบุชื่อปัญหา).....

สาเหตุ.....

แนวทางการแก้ไข.....

๒.๓.๒ (ระบุชื่อปัญหา).....

สาเหตุ.....

แนวทางการแก้ไข.....

๒.๓.๓ (ระบุชื่อปัญหา).....

สาเหตุ.....

แนวทางการแก้ไข.....

หมายเหตุ : สามารถใช้เครื่องมือ หรือองค์ความรู้อื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ได้ตามความเหมาะสมต่อบริบทและแนวทางการพัฒนาของหมู่บ้าน

ส่วนที่ ๔

โครงการแบบย่อ (Project idea) ด้านการเกษตรที่สำคัญของหมู่บ้าน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	ระบุชื่อโครงการสำคัญตามสรุปแผนงาน/โครงการด้านการเกษตรตามความต้องการของหมู่บ้าน (ส่วนที่ ๓)
๒. หลักการและเหตุผล	ระบุสิ่งที่มาที่ไป หลักการและเหตุผลของโครงการ
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	ระบุวัตถุประสงค์สำคัญของโครงการ ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการ
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	ระบุตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายจากการดำเนินโครงการ โดยต้องสามารถวัดความสำเร็จของการดำเนินโครงการได้
๕. พื้นที่เป้าหมาย	ระบุพื้นที่เป้าหมายของโครงการ
๖. กิจกรรมหลัก	ระบุแนวทางและวิธีการดำเนินงานที่เป็นกิจกรรมหลักที่ส่งผลให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์
๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	
๖.๒ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	ระบุหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักของโครงการ ระบุหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ
๘. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ระบุระยะเวลาในการดำเนินโครงการ
๙. งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ	ระบุงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินโครงการ ระบุแหล่งที่มาของงบประมาณ
๑๐. ผลผลิต (Output)	ระบุผลผลิตของโครงการ
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	ระบุผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินโครงการ ในลักษณะของผลลัพธ์ (Outcome) และเป็นผลลัพธ์ที่สามารถวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ส่วนที่ ๕ แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้าของหมู่บ้าน (ตัวอย่างสินค้าอ้อยโรงงาน)

สรุปแผนธุรกิจ

โครงการส่งเสริมการปลูกอ้อยโรงงาน
ภายใต้การสนับสนุนของศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตร

ต้นทุนการผลิต

ต้นทุนการผลิต (ไร่/ปี)	บาท
ค่าปุ๋ย 7	200
ค่ารถไถดำดิน 2 ครั้ง ตามแนวรั้วหน่อไม้ (ใช้ไม้)	800
ค่าทวน งาน 22 งาน 2 ครั้ง เพื่อใช้ดินและยีสต์	400
ค่ารถฉีดและขนทรายโรยที่รั้วหน่อไม้เพื่อไม่ให้สวนย่อย	450
ค่าปุ๋ยคอกใส่สวนหน่อไม้ปลูก	800
ค่าจ้างผู้ไถ	1,440
ค่าจ้างใช้รถไถที่ 1 หลังจากรูปลูกเสร็จ (รวมบ่วงพด)	700
ค่าตัดทวน(ทวนดิน) เพื่อกำจัดวัชพืชที่ปลูก	200
ค่าปุ๋ยบำรุงครั้งที่ 1 ค่ารถไถน้อย (๒๗ 1.5-2 เดือน)	640
ค่าปุ๋ย (ใช้รถไถน้อย)	200
ค่าปุ๋ยบำรุงครั้งที่ 2 ค่ารถไถน้อย (๒๗ 5-6 เดือน)	775
ค่าปุ๋ย (ใช้รถไถน้อย)	200
ค่าจ้างรถไถ เพื่อใช้ในการพรวนดินที่ปลูกครั้งที่ 2	200
ค่าจ้างรถไถที่ 2 ส่วนที่ 2 (รวมบ่วงพด)	200
ค่าจ้างเป็นช่าง	1,100
ค่าจ้างรถไถที่ 3	200
ค่าจ้างยีสต์	2,850
ค่าวม	1,500

ปริมาณการเพาะปลูก

ปีแรก	ปี 2	ปี 3	ปี 4	ปี 5
100	100	100	100	100

พฤษภาคม - ปลูกหน่อไม้ที่แปลงปลูกในการะยะเวลา ๑๐
ประมาณ 2-30 องศาเซลเซียส และ อุณหภูมิค่าสุดที่เก็ด
การออกได้ 60 ประมาณ 12 องศาเซลเซียส การอาศัย ลักษณะ
สีหน่อไม้ดำ และให้ยีสต์ ออกก่อนจะปลูก

การตลาด

แหล่งรับซื้อหน่อไม้

ไทย โรงงานน้ำตาลทั้งหมด 58 โรงงาน
ประเทศคู่ค้าของไทย สิงคโปร์ ญี่ปุ่น และกัมพูชา
ประเทศคู่ค้าสำคัญ บราซิล โปแลนด์ อิตาลี

ข้อมูลเพิ่มเติม : จะได้ค่าความหวาน CCS ละ 45 บาท
หากเกิน 10 CCS เหนือ 12 CCS ได้เพิ่มขึ้นละ 90 บาท
ข้อมูลเพิ่มขึ้นละ 30 บาท

ผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์ได้	บาท/ไร่
ผลผลิต	15,000
ราคา	775
ราคา ขาดค	750
ราคา ขาดค	750
รายได้ ขาดค	11,250

แผนธุรกิจ โครงการผลิตอ้อยโรงงาน

1. ชื่อโครงการ : โครงการผลิตอ้อยโรงงาน
2. หน่วยงานรับผิดชอบ : วิสาหกิจชุมชนกลุ่ม.....
3. หน่วยงานกำกับดูแล : 1. กรมส่งเสริมการเกษตร โดย สำนักงานเกษตรจังหวัด.....
/สำนักงานเกษตรอำเภอ.....
2. กรมส่งเสริมสหกรณ์ โดย สำนักงานสหกรณ์จังหวัด.....
3. กรมวิชาการเกษตร โดย สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่.....
/ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรจังหวัด.....
4. กรมพัฒนาที่ดิน โดย สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด.....
5. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด.....

4. ที่ตั้งสำนักงาน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่ม..... เลขที่ ตั้ง..... หมู่ที่ ..... บ้าน..... ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด..... พิกัด X = ... Y = ... เบอร์โทรศัพท์.....

ประธานกลุ่ม ชื่อ..... สกุล.....

รองประธานกลุ่ม ชื่อ..... สกุล.....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

1.	บ้านเลขที่	.....	ม.....	ต.....	อ.....	จ.....	เบอร์.....
2.	บ้านเลขที่	.....	ม.....	ต.....	อ.....	จ.....	เบอร์.....
3.	บ้านเลขที่	.....	ม.....	ต.....	อ.....	จ.....	เบอร์.....
4.	บ้านเลขที่	.....	ม.....	ต.....	อ.....	จ.....	เบอร์.....
5.	บ้านเลขที่	.....	ม.....	ต.....	อ.....	จ.....	เบอร์.....
6.	บ้านเลขที่	.....	ม.....	ต.....	อ.....	จ.....	เบอร์.....
7.	บ้านเลขที่	.....	ม.....	ต.....	อ.....	จ.....	เบอร์.....
8.	บ้านเลขที่	.....	ม.....	ต.....	อ.....	จ.....	เบอร์.....

5. หลักการเหตุผล (ที่มา/สถานการณ์/ปัญหา/โอกาส/นโยบาย/ข้อจำกัด)

อ้อยเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญ สำหรับอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลของประเทศไทย ผลผลิตน้ำตาลส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 70 ส่งจำหน่ายต่างประเทศ ส่วนที่เหลือใช้บริโภคในประเทศ ในแต่ละปีมีรายได้หมุนเวียนจากการจำหน่ายน้ำตาลทั้งภายในประเทศและการส่งออก มูลค่ามากกว่า 1.9 แสนล้านบาท โดยเป็นรายได้จากการส่งออกมากกว่า 1.2 แสนล้านบาท ก่อให้เกิดการจ้างแรงงานมากกว่า 1 ล้านคน และช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยได้อย่างเป็นรูปธรรม เพราะอุตสาหกรรมนี้สามารถผลิตวัตถุดิบและแปรรูปเป็นน้ำตาลได้ โดยพึ่งพาเทคโนโลยีต่างประเทศไม่มากนัก เงินรายได้ส่วนใหญ่จึงหมุนเวียนอยู่ในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย และมีส่วนช่วยลดการนำเข้าน้ำมันดิบจากนโยบายส่งเสริมการใช้เอทานอลเป็นพลังงานทดแทนในช่วงปี 2555 – 2559 การบริโภคน้ำตาล

ภายในประเทศ เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.20 ต่อปี เนื่องจากมีความต้องการใช้น้ำตาลในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจ และการขยายการลงทุนในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม และการส่งออกน้ำตาลของประเทศไทย เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.39 ต่อปี

อ้อยเป็นพืชเศรษฐกิจ รัฐบาลจึงผลักดันนโยบายบริหารพื้นที่เกษตรกรรมของพืช โดยเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมไปสู่การปลูกอ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมันและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ทั้งนี้ อ้อยเป็นพืชเศรษฐกิจที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมให้ชาวนาหันมาปรับเปลี่ยนไร่นาเป็นไร่อ้อย เนื่องจากอ้อยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทุกส่วนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่อุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องได้ นอกจากนี้จะผลิตเป็นน้ำตาลทรายแล้วยังสามารถผลพลอยได้จากการผลิตไปเป็นวัตถุดิบผลิตเอทานอลเพื่อใช้เป็นพลังงานทดแทนและยังสามารถนำกากอ้อยไปเป็นเชื้อเพลิงผลิตกระแสไฟฟ้าหรือนำไปผลิตเป็นเอือกระดาษได้อีกด้วย นอกจากนี้โรงงานน้ำตาลทรายพร้อมที่จะพัฒนาและขยายกำลังการผลิตเพื่อรองรับกับปริมาณผลผลิตอ้อยที่เพิ่มขึ้นจากการขยายพื้นที่เพาะปลูก เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่เกษตรกรผู้เพาะปลูกอ้อยมั่นใจว่าจะมีตลาดรองรับผลผลิตอ้อยที่แน่นอน โดยมีพื้นที่เพาะปลูกอ้อยกระจายอยู่ในทั้งในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และในช่วงที่ผ่านมาเกษตรกรที่ปลูกพืชไร่อื่น ๆ ได้เปลี่ยนมาปลูกอ้อยแทน เนื่องจากมีราคาสูง ส่งผลให้พื้นที่ปลูกอ้อยมีการขยายเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยผลผลิตที่ผลิตได้ประมาณ 10 – 12 ตัน/ไร่ ซึ่งนับว่าต่ำมาก เมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่ง ทั้ง ๆ ที่ประเทศไทยมีสภาพภูมิอากาศเหมาะสมต่อการปลูกอ้อยเป็นอย่างมาก ประเด็นปัญหาที่สำคัญ ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการเพิ่มประสิทธิภาพการปลูกอ้อยของไทยที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการเพิ่มผลผลิตก็คือ การขาดแคลนพันธุ์อ้อยพันธุ์ดีที่เหมาะสมกับสภาพแต่ละพื้นที่ ประกอบกับเกษตรกรชาวไร่อ้อยส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายเล็ก ซึ่งมีทุนน้อย แต่ขณะเดียวกันพันธุ์ที่มีความเหมาะสมกับแต่ละพื้นที่มีราคาค่อนข้างสูง รวมทั้งพื้นที่ปลูกอ้อยส่วนใหญ่ของไทยอยู่นอกเขตชลประทานอาศัยน้ำฝนเป็นหลักในการเพาะปลูก หากใช้พันธุ์ที่ไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่แล้วก็จะส่งผลให้ผลผลิตต่อไร่ตกต่ำได้ ประกอบกับชาวไร่อ้อยไม่มีความชำนาญในการปลูกอ้อย ทั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารจัดการน้ำ ดินและปุ๋ย รวมถึงไม่สามารถเข้าถึงหรือรับรู้ถึงเทคโนโลยีการผลิตอ้อยที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่

6. วัตถุประสงค์ (ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น)

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้มีความรู้และทักษะในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อยโรงงาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
2. เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยโรงงาน มีแปลงต้นแบบและมีแปลงพันธุ์ดี เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ และกลุ่มเกษตรกรพื้นที่ใกล้เคียง

7. เป้าหมาย (ปริมาณ/คุณภาพ/ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์)

1. เพิ่มผลผลิตต่อพื้นที่ สร้างผลตอบแทนที่คุ้มค่าให้กับเกษตรกร
2. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น พัฒนาศักยภาพความเชื่อมั่นให้เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยโรงงาน
3. เป็นอาชีพทางเลือกสร้างแรงจูงใจด้านพลังงานทดแทน สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่อุตสาหกรรมที่ต่อเนื่อง

8. ระยะเวลา

ระยะเวลาดำเนินโครงการ 3 ปี (ปี 2565 – 2568) นับตั้งแต่วันที่ได้รับเงินกู้จากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร สมาชิกจำนวน 10 ราย รายละ 10 ไร่ รวมพื้นที่ 100 ไร่

9. งบประมาณ

เงินยืมจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร จำนวน 1,325,000 บาท (หนึ่งล้านสามแสนสองหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ราคาต่อหน่วย (บาท)	งบประมาณ (บาท)
1	การเตรียมดิน เตรียมพื้นที่	100 ไร่	2,000	200,000
2	ค่าปลูกอ้อยด้วยเครื่องปลูก	100 ไร่	1,000	100,000
3	ค่าพันธุ์อ้อย	100 ไร่	1,500	150,000
4	ค่าปุ๋ยเคมี 2 ครั้ง (ใส่ด้วยเครื่องหยอดปุ๋ย)	100 ไร่	2,000	200,000
5	ค่าให้น้ำแปลงอ้อย 3 ครั้ง	100 ไร่	1,300	130,000
6	ค่ายาคุมวัชพืช ฆ่าวัชพืช (4 ครั้ง)	100 ไร่	1,100	110,000
7	ค่าจ้างตัดอ้อย	100 ไร่	2,850	285,000
8	ค่าขนอ้อย	100 ไร่	1,500	150,000
รวมงบประมาณ 1 จุด				132,500
รวมงบประมาณทั้งสิ้นจำนวนเงิน				1,325,000
จำนวนเงินเป็นตัวอักษร .... หนึ่งล้านสามแสนสองหมื่นห้าพันบาทถ้วน.....				

10 แผนดำเนินงาน (การปฏิบัติงาน/การใช้เงิน/การส่งเงิน)

10.1 แผนการปฏิบัติงานโครงการผลิตอ้อยโรงงาน ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่ม

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

กิจกรรม/ขั้นตอน	พ.ค.64	มิ.ย.64	ก.ค.64	ส.ค.64	ก.ย.64	ต.ค.64	พ.ย.64	ธ.ค.64	ม.ค.65	ก.พ.65	มี.ค.65	เม.ย.65	ก.ย.65	พ.ย. 65-68	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
1. จัดประชุมชี้แจงโครงการกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ฯ	↔														วิสาหกิจชุมชนฯ
2. จัดทำโครงการเสนอขอใช้เงินกองทุน ฯ		↔	↔												วิสาหกิจชุมชนฯ
3. คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรพิจารณาอนุมัติโครงการ			↔	↔											กองทุนสงเคราะห์เกษตรกร
4. จัดอบรม/ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตอ้อยโรงงาน					↔										วิสาหกิจชุมชนฯ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน สง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัด
5. จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ปัจจัยการผลิตตามโครงการผลิตอ้อยโรงงาน					↔	↔									วิสาหกิจชุมชนฯ
6. ดำเนินการปลูกอ้อยโรงงาน					↔	↔									วิสาหกิจชุมชนฯ กรมวิชาการเกษตร
7. การดูแลรักษาอ้อยโรงงาน															วิสาหกิจชุมชนฯ
8. เก็บเกี่ยวผลผลิต/การตลาด													↔		วิสาหกิจชุมชนฯ
9. จัดบันทึกการปฏิบัติงานโครงการ															วิสาหกิจชุมชนฯ
10. การติดตามประเมินผล															วิสาหกิจชุมชนฯ กรมวิชาการเกษตร สง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัด

10.2 แผนการใช้จ่ายเงินตามโครงการ

แบ่งการเบิกจ่ายเงินตามโครงการหลังจากได้รับเงินกู้จากกองทุนให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชน

.....วงเงินกู้ 1,325,000 บาท จำนวน 10 จุด รายละเอียดดังต่อไปนี้

รายการ	ระยะเวลาเบิกจ่าย	วงเงินเบิกจ่าย (บาท)
งวดที่ 1		
- การเตรียมดิน เตรียมพื้นที่ ไร่ละ 2,000 บาท จำนวน 10 ไร่ พื้นที่รวม 100 ไร่	เดือนกันยายน 2564	660,000
- ปัจจัยการผลิต (พันธุ์อ้อย ,ปุ๋ยเคมี , ยาคุมวัชพืช) พื้นที่ 100 ไร่ สมาชิก 10 ราย		
งวดที่ 2		
- ค่าจ้างเหมาดำเนินการปลูกอ้อยโรงงาน ให้น้ำ ตัดอ้อยและการขนส่ง	เดือนพฤศจิกายน 2565	665,000
รวม		1,325,000

10.3 แผนการผลิต

แผนการผลิตสมาชิกต่อราย (10 ไร่)						
ปีที่	ผลผลิต/ไร่ (ตัน)	ผลผลิตทั้งหมด (ตัน)	ราคาขาย (บาท/กก.)	รายได้ (บาท)	ต้นทุน (บาท)	รายได้สุทธิ (บาท)
ปีที่ 1 (65-66)	15	150	1,081	162,150	132,500	29,650
ปีที่ 2 (66-67)	14	140	1,081	151,340	54,500	96,840
ปีที่ 3 (67-68)	13	130	1,081	140,530	54,500	86,030
รวม	42	420	1,081	454,020	241,500	212,520

- หมายเหตุ
- ผลผลิตอ้อยโรงงานปริมาณผลผลิตขึ้นกับการบริหารจัดการ วิธีการปลูก เฉลี่ย 7-20 ตัน/ไร่
  - ราคาขาย ณ หน้าโรงงานแต่ละปี
  - ราคาผลผลิตอาจมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นอยู่กับราคาตามท้องตลาด
  - ต้นทุนปีที่ 2-3 มาจาก ค่าดูแลรักษา ค่าปุ๋ย ค่ายากำจัดวัชพืช ค่าเก็บเกี่ยว ค่าขนส่ง ผันแปรตามผลผลิต อ้อยต่อปีที่ 1 และอ้อยต่อปีที่ 2

แผนการผลิตกลุ่มสมาชิก						
ปีที่	ผลผลิต/ราย (ตัน)	ผลผลิตทั้งหมด (ตัน)	ราคาขาย (บาท/กก.)	รายได้ (บาท)	ต้นทุน (บาท)	รายได้สุทธิ (บาท)
ปีที่ 1 (65-66)	150	1,500	1,081	1,621,500	1,325,000	296,500
ปีที่ 2 (66-67)	140	1,400	1,081	1,513,400	545,000	968,400
ปีที่ 3 (67-68)	130	1,300	1,081	1,405,300	545,000	860,300
รวม	420	4,200	1,081	4,540,200	2,415,000	2,125,200

10.4 แผนการส่งเงินคืน

เงินกู้ยืมจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร จำนวน 1,325,000 บาท สมาชิกวิสาหกิจชุมชน
.....จำนวน 10 ราย กำหนดชำระคืนเงินกองทุนเป็นรายงวด รวม 3 งวด อัตราดอกเบี้ยร้อยละ
1 ดังนี้

งวดปีที่ 1 ส่งคืนเงินต้นร้อยละ 10 พร้อมดอกเบี้ย

งวดปีที่ 2 ส่งคืนเงินต้นร้อยละ 40 พร้อมดอกเบี้ย

งวดปีที่ 3 ส่งคืนเงินต้นร้อยละ 50 พร้อมดอกเบี้ย

ปีที่	แผนการส่งเงินคืน							
	เกษตรกรรายย่อย (สมาชิก 1 ราย)				วิสาหกิจชุมชน (สมาชิก 10 ราย)			
	เงินต้น คงเหลือ	เงินต้น	ดอกเบี้ย 1%	รวม	เงินต้น คงเหลือ	เงินต้น	ดอกเบี้ย 1%	รวม
1 (65-66)	132,500	13,250	1,325	14,575	1,325,000	132,500	13,250	145,750
2 (66-67)	119,250	47,700	1,192.50	48,892.50	1,192,500	477,000	11,925	488,925
3 (67-68)	71,550	71,550	715.50	72,265.5	715,500	715,500	7,155	722,655
รวม		132,500	3,233	135,733	รวม	1,325,000	32,330	1,357,330

หมายเหตุ : กำหนดส่งเงินคืนกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรตรงกับวันที่ได้รับเงินกู้จากกองทุน ฯ

11. วิธีการดำเนินงาน

1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชน.....จัดประชุมสมาชิกชี้แจงโครงการผลิตอ้อยโรงงาน
2. กำหนดเงื่อนไขและคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
3. จัดอบรม/ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตอ้อยโรงงาน
4. จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ตามโครงการผลิตอ้อยโรงงาน
5. ดำเนินการปลูกอ้อยโรงงาน ดูแลรักษา
6. ดำเนินการเกี่ยวเกี่ยวไปยังโรงงานอ้อยที่เป็นคู่ค้า

12. บริหารโครงการ

12.1 แนวทางการบริหารองค์กรเกษตรกร

การบริหารงาน คณะกรรมการจัดประชุมชี้แจงหลักเกณฑ์การเข้าร่วมโครงการให้แก่สมาชิกทราบ
กระบวนการจัดตั้งโครงการฯ ตั้งแต่เริ่มการจัดประชุม รับสมัครสมาชิก สํารวจสมาชิก ตรวจสอบคุณสมบัติของ
สมาชิก ความต้องการของสมาชิก

12.2 แนวทางการบริหารเงินกู้

วิสาหกิจชุมชน..... จำต้องใช้หลักประกันในการดำเนินโครงการ ตามระเบียบ
คณะกรรมการสงเคราะห์เกษตรกร ว่าด้วยหลักเกณฑ์ การจัดสรรเงินฯ พ.ศ. 2554 ให้ค้ำประกันด้วยคณะกรรมการ
และสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

12.3 แนวทางการบริหารด้านการตลาด

วิสาหกิจชุมชน..... มีข้อตกลงในการจำหน่ายผลผลิตกับโรงงานรับซื้ออ้อย
ในระยะทางตามที่กฎหมายกำหนด

12.4 แนวทางการบริหารจัดการหนี้

เมื่อได้รับสนับสนุนงบประมาณตามโครงการเพื่อขอใช้เงินกองทุนสงเคราะห์ ได้มีกรอบแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- โครงการทำความเข้าใจเรื่องกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการหนี้ตามมติของคณะกรรมการ

- อบรมทำความเข้าใจร่วมกับสถาบันเจ้าหนี้ เพื่อบูรณาการการแก้ไขปัญหาหนี้

- โครงการสรุปบทเรียนของการเป็นหนี้

- โครงการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง

13. ติดตามประเมินผล

13.1 วิธีการ เกณฑ์วัดและระยะเวลาที่จะติดตามโครงการ

1) การกำกับติดตามการดำเนินโครงการ

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด..... สำนักงานเกษตรอำเภอ..... ติดตามให้คำแนะนำทุกสัปดาห์ที่ 3 ของเดือน

2) การตรวจเยี่ยมติดตามและประเมินผลโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอ..... ตรวจเยี่ยมและติดตามประเมินผลโครงการ จำนวน 3 ครั้งต่อปี

3) การติดตามโครงการ/ติดตามหนี้โครงการ

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด..... ติดตามโครงการ/ติดตามหนี้โครงการ จำนวน 2 ครั้งต่อปี

13.2 เกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมินผล

1) จัดทำเกณฑ์การประเมินผล

สมาชิกดำเนินกิจกรรมตามคำขอกู้เงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรอย่างตั้งใจ สามารถเพิ่มผลผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตอ้อยโรงงานได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด มีรายได้เพิ่ม ลดรายจ่าย และสามารถชำระหนี้กองทุน ฯ ได้ตามแผน

2) ตัวชี้วัด

1) สมาชิกสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อยโรงงานได้

2) สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น

14. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

14.1 ผลผลิต (Output)

1) ผลผลิตอ้อยโรงงาน เพิ่มขึ้นร้อยละ 20

2) สมาชิกมีแปลงพันธุ์อ้อยไว้ใช้เองและเป็นแปลงต้นแบบในชุมชน

15.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

1) ผลผลิตอ้อยโรงงานมีคุณภาพและ สร้างรายได้ที่ยั่งยืนจากการประกอบอาชีพ

2) สมาชิกมีการออมทรัพย์ร่วมกันในกลุ่ม ส่งผลต่อความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน

3) ยกระดับการประกอบอาชีพเกษตรกรของเกษตรกร และเกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน

4) เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีแปลงพันธุ์สะอาด และเป็นพืชทางเลือกให้กับชุมชน

15. การบริหารความเสี่ยง

ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น	ผลการประเมินความเสี่ยง			มาตรการ/แนวทางการควบคุมความเสี่ยง
	โอกาสเกิดความเสี่ยง	ระดับความรุนแรง	ความสามารถในการจัดการ	
1. ด้านกฎหมาย	ต่ำ	ยอมรับได้	จัดการได้	- ศึกษาทำความเข้าใจ และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด
2. ด้านการดำเนินการ – สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความประสงค์เข้าร่วมโครงการมากกว่าเป้าหมายกำหนด	ปานกลาง	ยอมรับได้	จัดการได้	- มุ่งเน้นกระบวนการคัดเลือกเกษตรกรที่สนใจและมีประสิทธิภาพ - ประเมินผลโครงการและจัดทำข้อเสนอโครงการเพื่อขยายผลกรดำเนินการในปีต่อไป - บริหารเงินกู้ผ่านระบบจ่ายเป็นวัสดุแทนการจ่ายเงินสด
3. สมาชิกไม่สามารถนำเงินชำระคืนกองทุนได้	ปานกลาง	ยอมรับได้	จัดการได้	- มีการคัดเลือกสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีความพร้อม มีการตรวจสอบการใช้เงินกู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
4. ด้านการดำเนินการของโครงการ 4.1 ด้านจัดหาปัจจัยการผลิต 4.2 ด้านราคาปัจจัยการผลิต	ต่ำ ปานกลาง	ยอมรับได้ ยอมรับได้	จัดการได้ จัดการได้	- จัดหาในพื้นที่ - มีการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทำให้ได้ราคาสูงขึ้น
6. ด้านเทคโนโลยี	ปานกลาง	ยอมรับได้	จัดการได้	- ให้ความรู้ในการซ่อมบำรุงเบื้องต้นเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาที่บ้านปลาย

16. การศึกษาความเป็นไปได้

16.1 ด้านเทคนิคหรือด้านวิชาการ

สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการทุกรายเป็นเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยโรงงาน เป็นอาชีพหลัก ซึ่งมีความรู้และศักยภาพเพียงพอในการประกอบอาชีพ มีเจ้าหน้าที่ให้ความรู้จากสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ กรมวิชาการเกษตรและคณะกรรมการที่มีความรู้ในแต่ละด้าน เจ้าหน้าที่ควบคุมการผลิต (เกษตรกร) เจ้าหน้าที่ด้านการแปรรูปและการตลาดที่มีประสบการณ์

16.2 ด้านการจัดการ/การบริหารโครงการ

วิสาหกิจชุมชน..... มีคณะกรรมการบริหารองค์กร รวมทั้งมีผู้เชี่ยวชาญและที่ปรึกษา ซึ่งมีความรู้ในด้านธุรกิจการค้าและการเกษตร สอดคล้องกับการดำเนินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อยโรงงาน

16.3 ด้านการเงิน

วิสาหกิจชุมชน..... กำหนดให้สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการทุกราย ออมเงินจากการจำหน่ายผลผลิต เพื่อให้สมาชิกได้วางแผนการใช้จ่ายในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต

16.4 ด้านสังคมและการเมือง

สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้จากการประกอบอาชีพอย่างยั่งยืน สามารถแก้ไขปัญหาท่อนพินธุ์อ้อยโรงงานสะอาดได้อย่างมีคุณภาพ เป็นแปลงต้นแบบการผลิตอ้อยโรงงานให้กับชุมชน ส่งผลต่อความเป็นอยู่ของสมาชิก แลครอบครัว สามารถสร้างความเชื่อมั่นต่อสมาชิก คู่ค้าทางธุรกิจและผู้บริโภค ส่งผลต่อความมั่นคงเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน

ภาคผนวก จ

(ตัวอย่าง) แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า
และเมนูอาชีพการเกษตรมูลค่าสูง

OR Code (ตัวอย่าง) แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า และเมนูอาชีพการเกษตรมูลค่าสูง

เมนูอาชีพการเกษตรมูลค่าสูง (ด้านปศุสัตว์)

เมนูอาชีพการเกษตรมูลค่าสูง (ด้านพืชสมุนไพร)

เมนูอาชีพการเกษตรมูลค่าสูง (ด้านพืชสัต์ว์)

เมนูอาชีพการเกษตรมูลค่าสูง (ด้านประมง)

ภาคผนวก จ
แบบฟอร์มการจัดทำแผนพัฒนารายสินค้าเกษตรตาม
แนวทาง BCG Model

ส่วนที่ ๑
ข้อมูลทั่วไปของสินค้า .....

๑. ประวัติของสินค้า

.....
.....
.....

๒. สถานการณ์ของสินค้า

.....
.....
.....

๓. ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของสินค้า

.....
.....
.....

๔. ขั้นตอนการดำเนินการ (กระบวนการขั้นตอนการผลิต การดูแล)

.....
.....
.....

๕. ข้อมูลการผลิตและการตลาดของสินค้า

๕.๑ ต้นทุนและผลตอบแทน.....

.....
.....

๕.๒ มาตรฐานที่ได้รับการรับรอง.....

.....
.....

๕.๓ แหล่งรับซื้อและรวบรวมผลผลิต.....

.....
.....

๖. ข้อมูลอื่น ๆ .....

.....
.....

ส่วนที่ ๒ แนวทางการพัฒนา
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหาด้านการเกษตรของสินค้า
สินค้า .....

๑. การวิเคราะห์สินค้า สภาพแวดล้อม สถานการณ์ด้านการเกษตรที่เป็นเป้าหมายในการพัฒนาของสินค้า

๑.๑ การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน หรือสภาพแวดล้อมภายใน

7-S McKinsey	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
กลยุทธ์ (Strategy)		
โครงสร้าง (Structure)		
ระบบการปฏิบัติงาน (System)		
บุคลากร (Staff)		
ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)		
รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)		
ค่านิยมร่วม (Shared Values)		

๑.๒ การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก หรือสภาพแวดล้อมภายนอก

PESTEL	โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
การเมือง (Political)		
เศรษฐกิจ (Economic)		
สังคมและวัฒนธรรม (Social & Cultural)		
เทคโนโลยี (Technological)		
สิ่งแวดล้อม (Environment)		
กฎหมาย (Law/Legal)		

๒. การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain)

กระบวนการตามห่วงโซ่อุปทาน	ปัญหา/ข้อค้นพบ	แนวทางการแก้ไข/ข้อเสนอแนะ
การจัดการปัจจัยการผลิต (ระบุขั้นตอน)		
การผลิต (ระบุขั้นตอน)		
การเก็บเกี่ยว/การจัดเก็บ (ระบุขั้นตอน)		
การขนส่งผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ (ระบุขั้นตอน)		
การจำหน่าย (ระบุขั้นตอน)		

๒.๑ สรุปการวิเคราะห์ปัญหาด้านสินค้า.....

๒.๑.๑ (ระบุชื่อปัญหา).....

สาเหตุ.....

แนวทางการแก้ไข.....

๒.๑.๒ (ระบุชื่อปัญหา).....

สาเหตุ.....

แนวทางการแก้ไข.....

๒.๑.๓ (ระบุชื่อปัญหา).....

สาเหตุ.....

แนวทางการแก้ไข.....

หมายเหตุ : สามารถใช้เครื่องมือ หรือองค์ความรู้อื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ได้ตามความเหมาะสมต่อบริบทและแนวทางการพัฒนาของจังหวัด

ส่วนที่ ๓ เป้าหมายการพัฒนาสินค้า

๓.๑ พันธกิจ (Mission) .....

.....

.....

.....

๓.๒ เป้าประสงค์ (Goal) .....

.....

.....

๓.๓ ประเด็นการพัฒนา

๓.๓.๑ ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : .....

เป้าหมาย : .....

ตัวชี้วัด : .....

แนวทางการพัฒนา : .....

๓.๓.๒ ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : .....

เป้าหมาย : .....

ตัวชี้วัด : .....

แนวทางการพัฒนา : .....

๓.๓.๓ ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : .....

เป้าหมาย : .....

ตัวชี้วัด : .....

แนวทางการพัฒนา : .....

๓.๔ ข้อเสนอแนะด้านการผลิตและการตลาดของสินค้า

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ ๕

โครงการแบบย่อ (Project idea) ด้านการเกษตรที่สำคัญ

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	ระบุชื่อโครงการสำคัญตามสรุปแผนงาน/โครงการด้านการเกษตรตามความต้องการ
๒. หลักการและเหตุผล	ระบุถึงที่มาที่ไป หลักการและเหตุผลของโครงการ
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	ระบุวัตถุประสงค์สำคัญของโครงการ ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการ
๔. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	ระบุตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายจากการดำเนินโครงการ โดยต้องสามารถวัดความสำเร็จของการดำเนินโครงการได้
๕. พื้นที่เป้าหมาย	ระบุพื้นที่เป้าหมายของโครงการ
๖. กิจกรรมหลัก	ระบุแนวทางและวิธีการดำเนินงานที่เป็นกิจกรรมหลักที่ส่งผลให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์
๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	
๖.๒ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	ระบุหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักของโครงการ ระบุหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ
๘. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ระบุระยะเวลาในการดำเนินโครงการ
๙. งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ	ระบุงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินโครงการ ระบุแหล่งที่มาของงบประมาณ
๑๐. ผลผลิต (Output)	ระบุผลผลิตของโครงการ
๑๑. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	ระบุผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินโครงการ ในลักษณะของผลลัพธ์ (Outcome) และเป็นผลลัพธ์ที่สามารถวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ภาคผนวก ข
แบบฟอร์ม รายงานความก้าวหน้าโครงการขับเคลื่อน
การเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

แบบสรุปรายงานความก้าวหน้าโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (ประจำเดือน .....

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด .....

- เป้าหมายโครงการ : 1. อำนวยความสะดวกสนับสนุนการพัฒนาและขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน รวมทั้งจัดทำแผนงาน/โครงการด้านการเกษตร
2. สนับสนุนให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนภาคการเกษตรระดับหมู่บ้าน
- ตัวชี้วัด สป.ภ. : ร้อยละของจำนวนอาสาสมัครเกษตร/แผนงาน/โครงการ ระดับหมู่บ้านที่ได้ยื่นเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งเงินอุดหนุน (ร้อยละ 15)
- ตัวชี้วัดโครงการ : จำนวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ที่มีการบรรจุแผนงาน/โครงการด้านการเกษตร (878 แผน)

รายละเอียดการดำเนินงาน	เป้าหมาย	ช่วงเวลา ดำเนินการ	ผลการดำเนินงาน												
			ปี 2567			ปี 2568						รวมทั้งสิ้น			
			ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	รวม	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
รวมงบประมาณทั้งสิ้น															
รายการค่าใช้จ่ายโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง															
กิจกรรม : ขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง															
กิจกรรมย่อย : ขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง															
1. จัดตั้งทีมงานกลุ่มอำเภอจากกลุ่มงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด และมอบหมายกลุ่มอำเภอรับผิดชอบ	กลุ่มงาน														
2. แต่งตั้งคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระดับอำเภอ	อำเภอ														
3. จัดประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP)	ครั้ง														
4. จัดประชุมคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระดับอำเภอ (หรือคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (SCD))	อำเภอ														
5. คัดเลือกอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง)	หมู่บ้าน														
6. จัดประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ร่วมกับอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน	หมู่บ้าน														
6.1 ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน	หมู่บ้าน														
6.2 จัดทำแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า	หมู่บ้าน														
6.3 การจัดทำแผนพัฒนารายสินค้าเกษตรตามแนวทาง BCG Model	สินค้า														
6.4 จัดทำ VTR การดำเนินงานของหมู่บ้าน	หมู่บ้าน														
7. ผลักดันแผนธุรกิจ/แผนงาน/แผนพัฒนารายสินค้า/โครงการสู่แหล่งงบประมาณต่างๆ	แผน														
7.1 งบประมาณเงินกู้ (ธ.ก.ส., กองทุนส่งเสริมการเกษตร)	แผน														
7.2 งบประมาณจังหวัด/กลุ่มจังหวัด	แผน														
7.3 งบประมาณอื่นๆ (ไปตระเวน.....)	แผน														

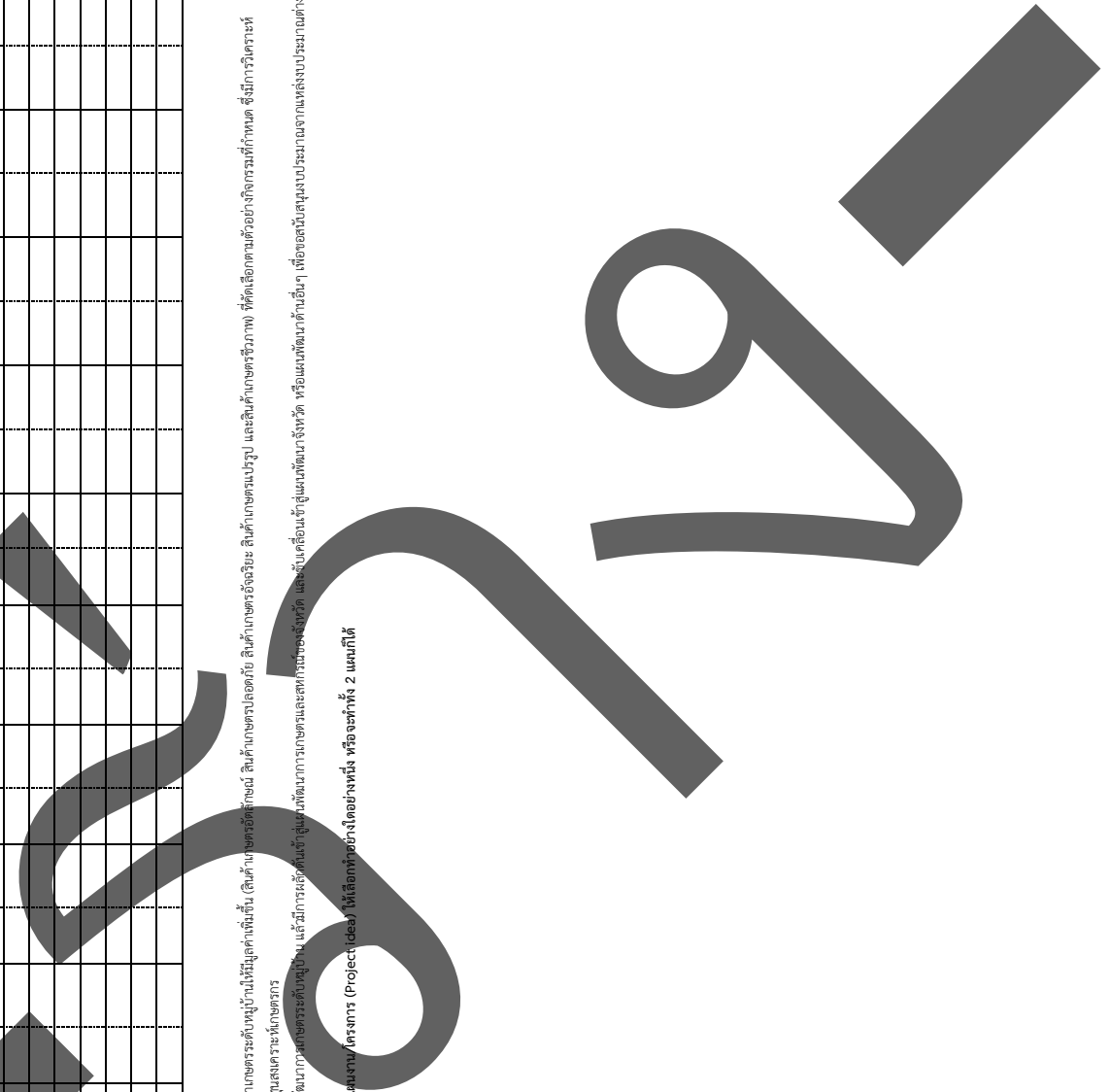
ผลการใช้จ่ายงบประมาณโครงการ (บาท)		
ที่ได้รับจัดสรร	ผลิใช้จ่ายประจำเดือน	คงเหลือ

ชื่อ - นามสกุล ผู้รายงาน.....
 ตำแหน่ง.....
 วัน/เดือน/ปี.....

รายละเอียดความก้าวหน้าโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (รายหมู่บ้าน)

ลำดับที่	พื้นที่เป้าหมาย		ชนิดของสินค้า	ตั้งใหม่/ใช้ SCD	ตั้งใหม่/ใช้ SCD	อ่านชื่อหมู่บ้าน	ประจวบคະทังเขต/คณะทำงาน/คณะกรรมการ	คัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน	จัดทำ VTR หมู่บ้าน	อบรมเกษตรกร	รวมกลุ่มเกษตรกร	แผนธุรกิจ/ผลิต		แผนธุรกิจ/ผลิต		แผนธุรกิจในโครงการ (Project Idea)		ปีที่ดำเนินการ				
	อำเภอ	ตำบล										มี	ไม่มี	สำเร็จ	ไม่สำเร็จ	สำเร็จ	ไม่สำเร็จ		สำเร็จ	ไม่สำเร็จ	สำเร็จ	ไม่สำเร็จ
	...	...										/	/	/	/	/	/		/	/	/	/
1																			2565			
2																			2566			
3																						

- หมายเหตุ**
- แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า หมายถึง แผนการพัฒนาในการยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรระดับหมู่บ้านให้มีค่าเพิ่มขึ้น (สินค้าเกษตรที่เพิ่มขึ้น สินค้าเกษตรแปรรูป และสินค้าเกษตรริวกาย) ที่คัดเลือกตามตัวอย่างกิจกรรมที่กำหนด ซึ่งมีการวิเคราะห์ตามรูปแบบของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) หรือกองทุนส่งเสริมการเกษตร
  - แผนงาน โครงการ หมายถึง แผนงาน โครงการ ด้านการเกษตรที่อยู่ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน แล้วมีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ขึ้นแล้ว และขึ้นทะเบียนกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์แล้วแล้ว เพื่อสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งงบประมาณต่างๆ เช่น งบจังหวัด งบประมาณของหน่วยงาน (Function) งบท้องถิ่น เป็นต้น
- ทั้งนี้ ในแต่ละพื้นที่เป้าหมายไม่จำเป็นต้องทำแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า และแผนงาน/โครงการ (Project Idea) ให้เลือกทำอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้ง 2 แผนก็ได้**

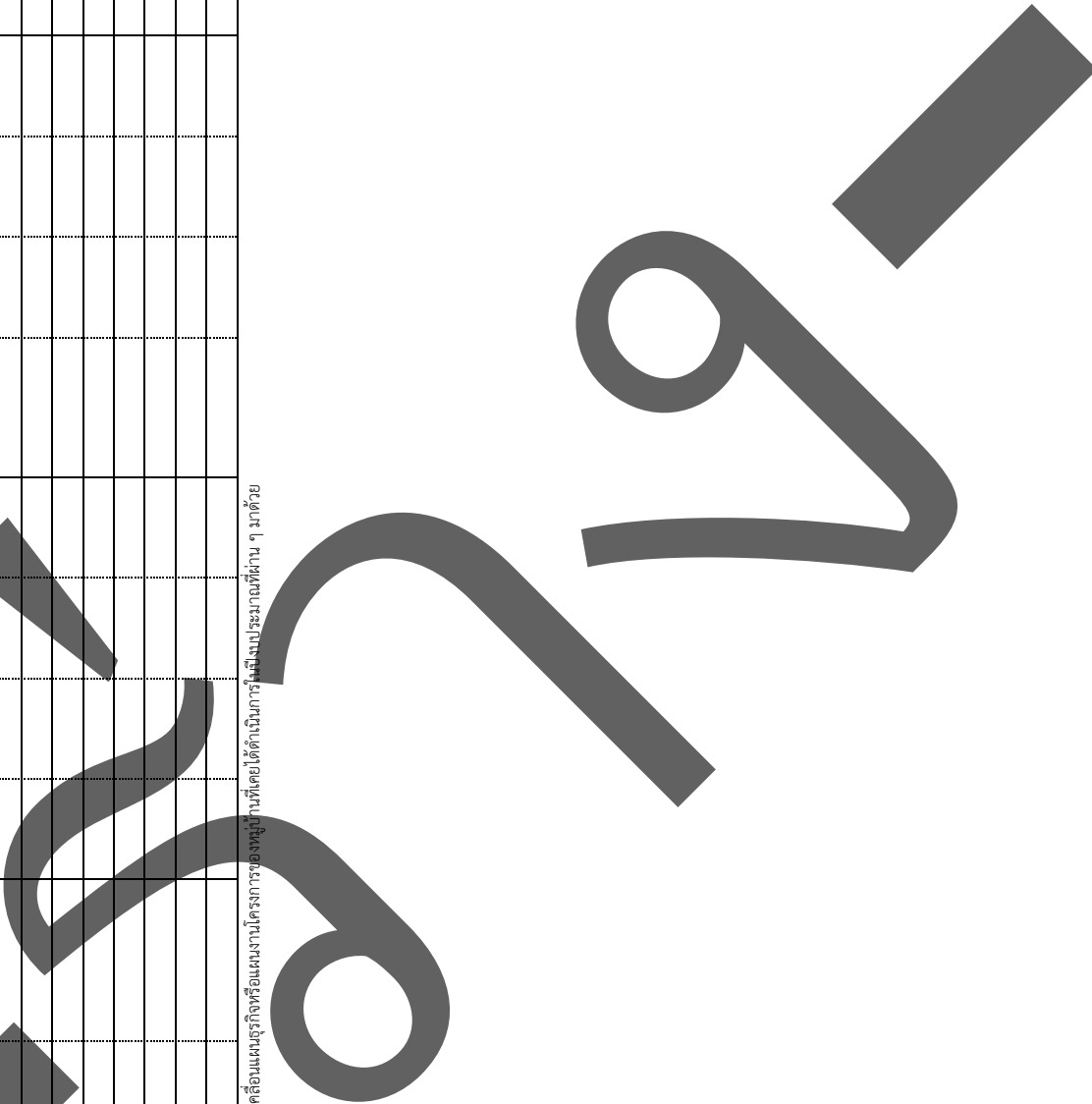
รายชื่ออาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรกรมูลค่าสูง)

ลำดับ	พื้นที่เป้าหมาย			ข้อมูลอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน		
	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ชื่อ	สกุล	สาขา
1	...	...	...	...	...	ครูบัญชีอาสา หมอดินอาสา เกษตรหมู่บ้าน
2	...	...	...	...	...	ประมงอาสา อาสาปศุสัตว์ ชวานาอาสา
3	...	...	...	...	...	...
4	...	...	...	...	...	...
5	...	...	...	...	...	...
6	...	...	...	...	...	...
7	...	...	...	...	...	...

การเสนอแผนธุรกิจ/แผนงาน/โครงการของหมู่บ้านเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งต่างๆ

ลำดับที่	พื้นที่เป้าหมาย		ชนิดสินค้า	แผนธุรกิจ/พัฒนารายสินค้าเกษตรตามแนวทาง BCG Model/แผนงาน/โครงการ		แหล่งงบประมาณเงินกู้			แหล่งงบประมาณราชการ			การอนุมัติ		เป็นแผนธุรกิจ/แผนงาน/โครงการ จากหมู่บ้านที่ดำเนินการเมื่อปี		
	อำเภอ	ตำบล หมู่บ้าน		ชื่อแผน/โครงการ	งบประมาณตามแผน	กองทุนฯ	ธ.ก.ส.	อื่นๆ (ระบุชื่อ)	ไม่ยื่น	จังหวัด/กรุงเทพมหานคร	งบปกติ	อื่นๆ (ระบุชื่อ)	ไม่ยื่น		ผ่าน	ไม่ผ่าน
1																
2																
3																

หมายเหตุ : แบบฟอร์มนี้ขอให้รายงานผลการขับเคลื่อนและการติดตามผลการขับเคลื่อนแผนธุรกิจหรือแผนงานโครงการของหมู่บ้านที่เคยได้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงที่ผ่านมา ๆ มาด้วย

ภาคผนวก ซ
กรอบแนวทางการประชาสัมพันธ์จัดทำวิดิทัศน์
โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิต
สินค้าเกษตรมูลค่าสูง

กรอบแนวทางการประชาสัมพันธ์จัดทำวิดิทัศน์ โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

เป็นการนำเสนอสินค้า หรือแผนงานโครงการ ที่เป็นผลจากการดำเนินงานขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ในภาพรวมของจังหวัด สำหรับใช้ในการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางสื่อสารมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ หรือแสดงในกิจกรรมการประชุมหรือเวทีแลกเปลี่ยนต่าง ๆ เพื่อสร้างการรับรู้และชี้ให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการของโครงการฯ รวมทั้งชี้ช่อง หรือชักชวน ให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน หรือประชาชนผู้สนใจ ร่วมให้การสนับสนุนสินค้า ผลิตภัณฑ์ หรือการดำเนินการตามแผนงานโครงการที่เกิดจากการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และแผนธุรกิจรายสินค้า โดยมีกรอบการจัดทำวิดิทัศน์ ดังนี้

๑. เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ที่รวบรวม และสรุปผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง อาทิ สินค้าเกษตร ผลิตภัณฑ์จากสินค้าเกษตร แผนธุรกิจสินค้าเกษตร แผนงานโครงการของหมู่บ้านเป้าหมายที่ได้รับการพัฒนา หรือจะดำเนินการพัฒนาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เป็นต้น

๒. มุ่งเน้นการนำเสนอให้มีความน่าสนใจ จุดจำได้ง่าย สื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติและประโยชน์ของสินค้า หรือแผนงานโครงการให้ชัดเจน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการตอบสนองทางการตลาด การสร้างภาพจำ การสร้างภาพลักษณ์หรืออัตลักษณ์ของสินค้าเกษตรเป้าหมายของการขับเคลื่อน

๓. กรณีการทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อนำเสนอแผนงานโครงการ ควรมุ่งเน้นให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ของการบรรลุเป้าหมายและผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการดังกล่าว

ทั้งนี้ รูปแบบการนำเสนอสามารถจัดทำในรูปแบบผสมผสานกันระหว่างภาพเคลื่อนไหว ภาพนิ่ง กราฟฟิก ในรูปแบบ PowerPoint หรือ Infographic หรือมีคลิปเสียงประกอบได้ตามความเหมาะสม

ตัวอย่างประชาสัมพันธ์

ข้อมูลสินค้า

ชื่อสินค้า (ภาษาไทย/อังกฤษ) ..... จังหวัด .....

รายละเอียดสินค้าที่ต้องการส่งออก

ข้อมูลพื้นฐานของสินค้า

- พื้นที่ปลูก/เพาะเลี้ยง ..... ไร่
- จำนวนเกษตรกร ..... ราย
- ผลผลิตรวมทั้งปี ..... (หน่วย)
- ช่วงเวลาที่มีปริมาณสินค้าออกมากที่สุด ..... (ระบุเดือน)
- ตลาดรับซื้อสำคัญในประเทศ
  - ในจังหวัด ..... (ระบุ)
  - นอกจังหวัด ..... (ระบุ)
- ตลาดรับซื้อต่างประเทศ ..... (ระบุหากมี)
- ปริมาณของสินค้าที่ต้องการส่งออกต่างประเทศ ..... 1,000 (ตัน)
- ราคาจำหน่ายในท้องถิ่น ..... บาท ต่อ ..... (ระบุหน่วย)

คุณลักษณะของสินค้า

- อธิบายลักษณะของสินค้าโดยสังเขป

- ลักษณะที่โดดเด่นของสินค้า
- คุณค่าทางโภชนาการ

เป็นข้อมูลรวบรวมมาจากสถานีเกษตรกร ที่ต้องจากเจ้าหน้าที่สินค้าออกต่างประเทศตามตารางด้านล่าง

แหล่งผู้ผลิตสินค้า รางวัลและการรับรองมาตรฐานของสินค้า

ลำดับ	ชื่อเกษตรกร/สหกรณ์ (ชื่อย่อ)	ปริมาณผลิต (ตัน/ไร่/ไร่)	รางวัล/การรับรองของชุมชน	แหล่งที่ส่งขาย (ระบุจังหวัด)	ข้อมูลติดต่อ (ชื่อ-สกุล/โทรศัพท์)
1	วิสาหกิจชุมชน A	300	☐ GAP ☐ HACCP ☐ Organic ☐ Fair Trade ☐ Halal	แหล่งที่ส่งขาย (ระบุจังหวัด): ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 สหกรณ์/บริษัท	
2	วิสาหกิจชุมชน B	300	☐ GAP ☐ HACCP ☐ Organic ☐ Fair Trade ☐ Halal	แหล่งที่ส่งขาย (ระบุจังหวัด): ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 สหกรณ์/บริษัท	
3	วิสาหกิจชุมชน C	400	☐ GAP ☐ HACCP ☐ Organic ☐ Fair Trade ☐ Halal	แหล่งที่ส่งขาย (ระบุจังหวัด): ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 สหกรณ์/บริษัท	
รวม	3 ราย	1000 ตัน			

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
MINISTRY OF AGRICULTURE AND COOPERATIVES

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ
กลุ่มเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

02-629-9054

bpsp_paco@opsmoac.go.th

คู่มือการดำเนินงาน

